

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1966 | ΑΡ. 2

ΙΔΟΥ ΔΙΑΤΙ

Ὁ κινηματογράφος ἐξειλίχθη γοργῶς—καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἠχητικοῦ καὶ ἐγχρώμου τοιοῦτου—εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀξίαν τέχνης ὑψηλῆς καὶ εἰς θέαμα εὐπρόσιτον καὶ παγκοίνου χρήσεως. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπηρεάζει, περισσότερον ἴσως παντὸς ἄλλου, τὴν ζωὴν. Διότι εἶναι ἀφήγησις γοητεύουσα, μετὰ τὴν χρωματικὴν ἐνάργειαν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν εἰκόνων του. Εἰκόνων ὅμως, αἱ ὁποῖαι δὲν προκαλοῦνται καὶ δὲν γεννῶνται αὐτενεργῶς εἰς τὴν σκέψιν τοῦ θεατοῦ, ἀλλὰ εἶναι δοταὶ καὶ κατηγορηματικά. Καὶ δὲν ἀποτελοῦν εἰκαστικὴν ἀπλῶς καὶ ἀντικειμενικὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἐκφρασίν—κυρίως—τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συναισθημάτων τοῦ συνθέτου.

* *

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ ἀναπαριστώμεναι σκηναὶ εἶναι—κατὰ κανόνα σχεδὸν—ἐκδηλώσεις καὶ φανερώματα ἀτομικῶν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεολογιῶν, ἀφιλοσοφῆτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Καὶ ἡ ἀξία των εἶναι ἐννοιολογικὴ κυρίως καὶ ψυχικὴ καὶ ἄσχετος πολλάκις πρὸς τὸ ἀναπαριστώμενον ἀντικείμενον. Ἀποτελεῖ διὰ τοῦτο σφάλμα ἀνεπίτρεπτον ἢ ἀνυπαρξία σχεδὸν ἐλέγχου εἰς τὰ προβαλλόμενα ἐκάστοτε ἔργα· τῶν ὁποίων αἱ λεπτομέρειαι εἶναι συχνότατα ὠμαὶ καὶ ψευδολόγοι καὶ ἀηδιαστικά καὶ ἀναίσχυντοι, προκαλοῦσαι τὴν δυσφορίαν καὶ τὴν κατάθλιψιν. Καὶ εἶναι ἀληθῶς ἀσυγχώρητον καὶ αὐτόχρημα ἀβδηρῖτισμός, παρασυρόμενοι ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴν ἀξίαν ἐνὸς κινηματογραφικοῦ ἔργου νὰ δώμεθα νὰ ἐμβολιάζεται ἡ ψυχικὴ διάθεσις

τοῦ λαοῦ, μετὰ ἰδέας ἀπαραδέκτους καὶ αὐτόχρημα ἐκθεμελιωτικὰς τῆς κοινωνικῆς μας δομῆς· τὰς ὁποίας ὑποβάλλουν ἀσυστότως οἱ διάφοροι σεναριογράφοι.

* *

Εἶναι τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐπικίνδυνον. Διότι εἰς τὸν κινηματογράφον συνεργάζονται ἐντατικῶς ὅλοι αἱ τέχνηαι πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἐντυπωσιάζουσιν ἀπόδοσιν ἐνὸς ἔργου.

Εἶναι δὲ τόσο ἐντονὸς ἡ ἀσκουμένη ὑποβολὴ καὶ τόσο ἰσχυρῶς κυματούμενος ὁ παλμὸς τοῦ δημιουργομένου αἰσθητικοῦ κύματος, ὥστε ὁ θεατὴς ἀδυνατεῖ νὰ τηρήσῃ συχνὰ στάσιν ἡρεμὸν καὶ παθητικὴν ἀπέναντι τῶν ἀναπαρισταμένων σκηνῶν. Καὶ παρασύρεται εἰς ἐκδηλώσεις, ποὺ φανερόνουν ἀμέριστον τὴν ψυχικὴν του συμμετοχὴν εἰς τὸ προβαλλόμενον ἔργον. Καὶ ὅμως συμβαίνει νὰ εἶναι τοῦτο ἐνίοτε ἀπολύτως ψευδὲς εἰς τὴν γραμμὴν του. Καὶ νὰ ἐμφανίζῃ ἀνευθιράστως τραγικὰς παραμορφώσεις τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας· καὶ παραλογισμούς, ὄχι ἀπλῶς γελοίους καὶ σκοτεινοὺς καὶ ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἐπικινδύνους.

* *

Διεπιστώσαμεν τοῦτο πολλάκις. Καὶ διὰ μίαν εἰσέτι φοράν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, εἰς προβαλλόμενον κινηματογραφικὸν ἔργον· διὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ ὁποίου συνωστίζοντο καὶ συνωθοῦντο τὰ πλήθη. Διότι διεφημίσθη παντοειδῶς, ὡς ἔργον λαμπρὸν, ποὺ ἔτυχε τοῦ μεγάλου βραβείου τοῦ Φεστιβάλ

-κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν πλέον ἔκφρασιν-
τῶν Καννῶν.

Καὶ ὅμως τὸ ἔργον τοῦτο κυριαρχεῖται
κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὸ ψεῦδος. Καὶ ἀπὸ τὸ
σύνολόν του ἀναδίδεται τὸ πνεῦμα τῆς ἠθε-
λημένης διαστροφῆς καὶ τῆς ἐμπαθοῦς παρα-
ποιήσεως τῆς ἀληθείας. Καὶ ἀποτελεῖ ἀνα-
παράστασιν τῶν χυδαιοτέρων πρωτογόνων
ἐνστικτιῶν. Ἐμπτυσμόν τῆς εὐπρεπείας καὶ
τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Καὶ διακωμῶδησιν πα-
ρανοϊκὴν τῆς Εὐαγγελικῆς ἠθικῆς· τὴν ὁποίαν
ἐμφανίζει, εἰς εἰδεχθεῖς καὶ προκαλούσας τὴν
δυσφορίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν σκηναίς, ὡς
συμβατικὴν καὶ παράλογον· καὶ ὡς ρωμαντι-
κὴν οὐτοπίαν, ἀπαράδεκτον καὶ βλαβερὰν διὰ
τὴν ζωὴν...

* * *

Καταθλιπτικὸν ὑπῆρξε τὸ συναίσθημά μου
—καὶ ὡς διεπίστωσα καὶ τοῦ πλείστου μέρους
τῶν θεατῶν—μετὰ τὸ πέρας τῆς ὥραίας μὲν
αἰσθητικῶς, ἀλλὰ ὅλως ἀπαραδέκτου ἠθικῶς
αὐτῆς ταινίας. Ἀνελογιζόμεν, μὲ θλίψιν, ποῖα
κακόχυμος καὶ ἐξάγιστος ἀντιπνευματικὴ τρο-
φή παρέχεται εἰς τὸν ἀτυχῆ λαόν μας, ὁ
ὁποῖος παρέλαβεν παρὰ τῶν πατέρων του,
ὡς γενέθλιον θησαυρόν, τὴν εὐσέβειαν. Καὶ
μὲ πόσῃν ἀσυγχώρητον ἐπιπολαιότητα ἀνε-
χόμεθα νὰ καταφθεῖρωνται, δηλητηριαζόμενα,
τὸ θρησκευτικὸν τοῦ συναίσθημα καὶ τὰ πα-
τροπαράδοτα βιώματά του· καὶ νὰ κατα-
ζοφουῖται ἡ ψυχικὴ του αἰθρία ἀπὸ τὴν ἀπο-
τύπωσιν εἰκόνων ὀργιαστικῆς ἔκφρασεως.

* * *

Συχνάκις ἐκρούσαμεν ἀπὸ τὰς στήλας αὐτὰς
τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Ἀλλὰ δυστυχῶς
εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων. Πῶς λοιπὸν διαφεύγει
τοὺς ἀρμοδίους, ὅτι αἱ κινηματογραφικαὶ σκη-
ναὶ εἶναι, εἰς τὸ σύνολόν των σχεδὸν γεννή-
ματα καὶ εὐρήματα τῆς ὑλιστικῆς καὶ ἀντι-
πνευματικῆς αὐτῆς ἐποχῆς μας; Καὶ ὅτι,
ὀσηδῆποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ γοητεία των, εἶναι
ξένοι πρὸς τὴν ἀνωτερότητα καὶ τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆς πραγματικῆς τέχνης· καὶ ὅτι παρα-
σύρουν τὸν θεατὴν εἰς τὰ πλέον θολὰ ρεύματα
τοῦ αἰσθησιασμοῦ; Καὶ πῶς λοιπὸν εἶναι
δυνατὸν, ἐρωτῶμεν, νὰ ἐπιτρέπεται καὶ εἰς

ἀνῆλικοὺς ἀκόμη ἢ παρακολούθη-
σις θεαμάτων τόσοσιν εἰδεχθοῦς ὑφῆς;

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν διὰ τὰ διάφορα προβαλλό-
μενα Ἑλληνικὰ ἔργα; Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν
δυστυχῶς—πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων—ὄχι
μόνον δὲν ἀποτελοῦν πλαστικὴν καὶ λυτρω-
τικὴν ἔκφρασιν πνευματικῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἀμιλ-
λῶνται εἰς βαναυσότητα σκηνῶν καὶ βαρβα-
ρότητα ἔκφρασεως. Καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς
κερδοφόρον ἐκμετάλλευσιν, ὄχι μόνον δὲν
καλλιεργεῖ τὸ συναίσθημα καὶ δὲν ἐπιτρέπει
τὴν ἐλευθερὰν ἀναπνοὴν εἰς τὸν στοχασμόν.
Ἀλλὰ τὰ μεταβάλλει εἰς αἰσθησιακὴν ἡρωῆ-
ν, ποῦ ἀποναρκώνει τὴν καλαισθησίαν καὶ
τὴν εὐπρέπειαν καὶ διεγείρει τὰ κατώτερα
ἐνστικτα...

* * *

Καὶ ὅμως ἡ ὑπόκρισις, ἡ καλὴ ὑπόκρισις,
εἶναι ἀναμφιβόλως δῶρημα τέλειον καὶ θεῖον
δῶρον. Καὶ εἶναι δημιουργικὴ σύνθεσις ζωῆς
εἰς συναρπάζουσαν καὶ συγκινοῦσαν βαθύ-
τατα φυσικότητα ἐκδηλώσεως· καὶ εἰς ἐνάρ-
γειαν ἀρμονικὴν καὶ μουσικὴν. Καὶ θὰ ἦτο
δυνατὸν νὰ παρέχωνται εἰς τὸν λαόν μας ἔργα,
τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι ἀποκρυστάλλωμα τῆς ψυ-
χικῆς του ζωῆς. Καὶ τὰ ὁποῖα νὰ φωσφορί-
ζουν εἰς ὠραιότητα καὶ εἰς εὐγένειαν, καὶ νὰ
ἐξυψώνουν καὶ νὰ διαπλάσσουν τὸ συναι-
σθημά του. Καὶ ὑπάρχουν αἱ ἀπαραίτητοι πρὸς
τοῦτο προϋποθέσεις. Διότι καὶ ἐξαιρέτους
ἠθοποιούς ἔχομεν, οἱ ὁποῖοι συγκινοῦν καὶ
συναρπάζουν τὸ κοινόν, μὲ τὴν μαγείαν τῆς
τέχνης των. Ἀλλὰ καὶ εἶναι τόσοσιν πλουσία
εἰς φανερώματα εὐγενείας καὶ ἠθους καὶ ψυ-
χικῆς ἀνωτερότητος ἡ ἐθνικὴ μας παράδοσις,
ὥστε δικαίως νὰ καυχώμεθα, ὅτι οὐδεὶς λαὸς
ἔχει δημιουργήσει τόσοσιν πλουσίαν ἐσωτερικὴν
ζωὴν, ὅπως ὁ ἰδικός μας.

* * *

«Ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ» παρεῖχε καὶ ἡ
ἀρχαία ἀθηναϊκὴ δημοκρατία εἰς τοὺς πολί-
τας της, «ἀγῶσι, καὶ θυσίαις διετησίοις καὶ
κατασκευαῖς εὐπρεπέσι, ὧν ἡ τέρψις τὸ λυ-
πηρὸν ἐκπλήσσει», ὅπως λέγει ὁ Περικλῆς
εἰς τὸν ἀθάνατον ἐπιτάφιόν του. Καὶ ἡμεῖς
οἱ κακοδαίμονες ἀπόγονοί των σήμερον,
ἀποδεχόμενοι προθύμως καὶ εὐμενῶς πᾶν

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΔ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
καὶ πάσης Ἀφρικῆς

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΩ

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀσπασμὸν ἀδελφικὸν ἐν
Χριστῷ Τεχθέντι.

Ὁ τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ φιλανθρωπία Ἐαυτὸν
κενώσας καὶ μορφὴν δούλου λαβὼν, ἵνα τὴν
σωτηρίαν καὶ υἰοθεσίαν ἡμῶν θεοπροεπῶς ἀ-
περγάσῃται Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν καὶ
ἀδθις κατηξίωσεν ἡμᾶς, τῇ Αὐτοῦ Χάριτι,
φθάσαι ἐπὶ τὴν κοσμοχαρμόσυνον ἐπέτειον
Ἑορτῆν τῆς κατὰ σάρκα ὑπερφνοῦς Γεννήσεως
Αὐτοῦ.

Εὐχαριστοῦντες ὅθεν ἐκ βαθέων τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν καὶ Θεῷ, ἄσμενοι προαγόμεθα ἀπαν-
τητικῶς προσαγορευσαί τῇ Ὑμετέρῳ ἀγαπητῇ
Ἡμῶν Μακαριότητι τὸ ἀγγελικὸν μήνυμα

τὸ καινοφανές καὶ ἀνεμῶλιον, κατηντή-
σαμεν νὰ παραθεωρῶμεν καὶ ν' ἀπορ-
ρίπτωμεν «πᾶν τὸ ἀληθές, καὶ βαρὺ, καὶ
σεμνόν». Καὶ ἐπεδόθημεν εἰς τὸ νὰ συσσω-
ρεύωμεν παντοειδῆ σαρμὸν καὶ ἀποσκυβαλί-
σματα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας, παρα-
θεωροῦντες τὴν ἱεράν παρακαταθήκην τῆς
Ὁρθοδοξίας μας, τῆς ὁποίας οἱ θεῖοι Πατέρες
ἀπέβησαν τὸ ἀσίγητον χρηστῆριον ὅλης τῆς
Οἰκουμένης. Καὶ ἐπειτα ἀγανακτοῦμεν διὰ τὰς
σκηνὰς καὶ τὴν βακχεϊαν, ποὺ βλέπομεν προσ-
φάτως νὰ καλύπτῃ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ πεζο-
δρόμια. Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία
ὀφείλει ν' ἀπολυτρωθῇ ἀπὸ τὰ δε-
σμὰ τῆς καὶ ἀναλαμβάνουσα
τὸν θυρεὸν τῆς ἀγίας ἡμῶν Πί-
στεως νὰ φρουρήσῃ ἀγωνιστι-
κῆ καὶ μαχητικῆ τὴν τόσον ἀ-
θεμίτως καταθραυομένην πνευ-
ματικὴν τοῦ Ἔθνους παράδο-
σιν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

«ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτῆρ, ὃς ἐστὶ
Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ» καὶ μετ'
Αὐτῆς δοξολογήσαι τὸ Ὑπερῶμνητον Ὄνομα
τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι, ὡς ἤλ-
θε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, «Ἀύτρωσιν ἀπέ-
στειλε τῷ λαῷ Αὐτοῦ».

Ἐπενχόμενοι δ' ἀδελφικῶς καὶ ἐξ ὅλης
καρδίας, ἵνα καὶ τὸ ἐπὶ θύραις Νέον ἔτος τῆς
χρηστότητος Αὐτοῦ δῶ ὁ καιροὺς καὶ χρόνους
ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος Κύριος ὁ Θεὸς
ἡμῶν, τῇ Ὑμετέρῳ Μακαριότητι, τῷ περὶ
Αὐτὴν ἱερῷ Κλήρῳ καὶ τῷ Χριστεπωνύμῳ
πληρώματι τῆς κατ' Αὐτὴν Ἀγιοπάτης Ἐκ-
κλησίας εἰρηνικόν, μεστὸν ὑγείας καὶ παντὸς
ἄνωθεν καταβαίνοντος τελείου δωρημάτος καὶ
πάσης ἀγαθωσύνης, πόθῳ καὶ ἀδθις κατασπα-
ζόμενοι Αὐτὴν, διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Μακαριότητος
ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς

† Ὁ Ἀλεξανδρείας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΙΕ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἐξ ὅλης καρδίας εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑ-
μετέραν Μακαριότητα διὰ τὰς εὐχὰς τὰς
ὁποίας εὐηρεστήθη νὰ μᾶς ἀπευθῆνῃ ἐπ'
ἐοκαιρία τῆς μεγάλης ἐορτῆς τῆς Ἐνσαρκώσεως
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ πι-
στοὶ εἰς τὴν διὰ τῶν αἰώνων συνεχιζομένην
ὠραίαν παράδοσιν ὑπὸ τῶν Ποιμένων τῶν
Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπαντητικῶς Σᾶς
διαβιβάζομεν μετ' ἀγάπης τοὺς ἀδελφικοὺς
χαιρετισμούς μας, ψάλλοντες ἐν ἀγαλλιάσει:
«Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώ-
θητε...».

Τὸ ὑπερφνὸς γεγονός τῆς Ἐνσαρκώσεως
τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι πράξις θείας ἀγάπης
καὶ καταλλαγῆς. Ἀληθῶς «ὁ Θεὸς ἀγάπη
ἐστὶ» (Α' Ἰωάν. 4, 8) καὶ πάντα τὰ δη-
μουργήματά Του, ἀπὸ τῆς κτίσεως τοῦ κό-

σμον μέχρι σήμερα, είναι καρποί τῆς ἀγάπης Του. Ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ μηδενός δημιουργία τοῦ κόσμου μᾶς ἀποκαλύπτει ἰδιαίτερος τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, καί, ὅτε οἱ πεσόντες εἰς τὸ ἁμάρτημα τῆς ἀνυπακοῆς πρόγονοί μας ἐξεδιώχθησαν ἐκ τοῦ Ἐδέμ, τὴν δικαιοσύνην Του, ἐνῶ ἡ Ἐνσαρκωσις τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ πλήρη ἐκδήλωσις τῆς θείας στοργῆς καὶ ἐλέους. «Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 3, 16).

Διὰ τῆς ἐλεύσεως ἐν σαρκὶ τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων, ἐγένετο δευτέρα δημιουργία τοῦ κόσμου, διότι τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἤνοιξε φωτεινὰς ὁδοὺς διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς εὐτυχίας ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ὑφ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις Αὐτοῦ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀνθρωπον τὴν λόγῳ τῆς ἁμαρτίας ἀπολεσθεῖσαν ἀθανασίαν.

Ὁ Χριστὸς ἔζησεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν «διακονήσῃ» τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν τελειώσῃ τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του «θυσιαζόμενος» ὑπὲρ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτούς.

Στοχαζόμενοι τὸ ὑψηλὸν νόημα τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Κυρίου, εὐχόμεθα ὅπως ὅλοι ἡμεῖς οἱ Ποιμένες τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προαγάγωμεν ἔτι περαιτέρω τὴν ἀγάπην μεταξὺ ἡμῶν, καθὼς καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην τῶν πιστῶν τῶν Ἐκκλησιῶν μας, συμφώνως πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν: «Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν» (Α' Ἰωάν. 4, 11).

Πεποίθαμεν ὅτι ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καταλλαγῆς θὰ εὐλογῆσῃ καὶ θὰ πληρώσῃ τὰς ὑφ' Ὑμῶν καταβαλλομένας προσπάθειάς, ἵνα ὑπερπερισεύσῃ ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη μεταξὺ ἀπασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. «Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας» (Ἐφεσ. 2, 14).

Μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτά, ἐξ ὅλης καρδίας εὐχόμεθα εἰς τὴν Ὑμετέραν

Μακαριότητα, εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ πιστοὺς τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ὅπως ἐορτάσῃτε τὴν Ἐνσαρκωσιν τοῦ Κυρίου ἐν πλήρει ὑγείᾳ, πνευματικῇ εὐτυχίᾳ καὶ εὐημερίᾳ καὶ ὅπως κατὰ τὸν νέον ἐνιαυτόν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ὁ Χριστὸς Ἄρχων τῆς εἰρήνης χαρίσῃ εἰς τὰς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ εἰς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐδοκίαν, τὰς ὁποίας ἀνήγγειλαν οἱ Ἄγγελοι ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεέμ.

Περιπτυσσόμεθα Ὑμᾶς μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ τῷ Ἐνσαρκωθέντι ἀγάπης

† Ὁ Ρουμανίας ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Βουκουρέστιον, 21 Δεκεμβρίου 1965.

ΙΣΤ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Μακαριώτατον Χρυσόστομον,
Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Κατ' ἔτος, σχεδὸν ἐπὶ δύο χιλιετηρίδας, αἱ καρδίαι τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων εὐφραίνονται πνευματικῶς μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἐν Βηθλεέμ μεγαλειώδους γεγονότος.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφέτος μᾶς ἀξιώνει τῆς ἀρρήτου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως τὴν ἐορτάσωμεν αὐτὸ τὸ μεγαλειώδες θαῦμα τῆς Βηθλεέμ, «τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐξ οὐρανοῦ... καὶ ἐνανθρωπήσαντα». Αὐτὸ τὸ θαυμαστὸν γεγονός συνοδεύεται ὑπὸ οὐρανόθεν μαρτυρίας διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου:

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ἡ μαρτυρία αὐτὴ διαπερᾶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου Χριστιανοῦ. Ἡ μεγάλη εὐνοία τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ μεγάλην χαρὰν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς ἁμαρτωλοὺς. Αὐτὴ πληροῖ τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀγαθοεργίας καὶ μᾶς παρακινῆ ὅπως μετὰ καθαρὰν καρδίαν καὶ καθαρὰ χεῖλη ἀναπέμφωμεν δόξαν, αἶνον, εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν.

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη!»... Δύσκολοι και-

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΝΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΘΕΣΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΚΟΤΣΩΝΗ

Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἀπογευματινὴ» τῆς 4ης Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους εἰς τὴν πρώτην καὶ ἐνάτην αὐτῆς σελίδα ἐδημοσιεύθη ἀνταπόκρισις μετὰ τοὺς τίτλους: «Τὸ θέμα ποὺ συνταράσσει τὴν κοινὴν γνώμην. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Κοτσώνης ὁμιλεῖ διὰ τὸν σάλον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ γενόμεναι ἐκλογαὶ καὶ μεταθέσεις Μητροπολιτῶν αἰωροῦνται εἰς τὸ κενόν. Εἶναι ἀκυρώσιμοι καὶ αἱ χειροτονία».

Μετὰ πολλῆς καταπλήξεως ἀναγνώσαντες τὴν ἀνωτέρω ἀνταπόκρισιν τοῦ πανοσιολ. καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, θεωροῦμεν σχόπιμον καὶ ἐπιβεβλημένον ἡμῖν καθήκον, ὅπως ἐκθέσωμεν τὰς ἡμετέρας ἐπ' αὐτῆς ἐπόψεις.

Ἐν πρώτοις δὲν γνωρίζομεν, ἐὰν αἱ δημοσιευθεῖσαι ἀπαντήσεις εἰς τὰς ὑποβληθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις, ἀπέδωκαν ἀκριβῶς ὅσα ὑπευθύνως, ὡς ὀρθόδοξος κληρικὸς καὶ θεολόγος κανονολόγος, διέτύπωνεν οὕτως

ροί. Ἡ εἰρήνη διαταράχθη, «ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν πολεμεῖ, πόλις ἐπὶ πόλιν, καὶ νομὸς ἐπὶ νομὸν» (Ἦσ. 19,2). Ἀλλὰ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐλπίζει εἰς τὸν Ἰδρυτὴν τῆς, ὅτι θὰ ὀδηγήσῃ τοὺς διῆσταμένους εἰς συμφωνίαν καὶ ὅτι θὰ ἀποκατασταθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἀμέσως ἢ τόσον ποθητῇ καὶ ἀναγκαίᾳ εἰρήνῃ. Γένοιτο Κύριε, γένοιτο!

Εὔχομαι εἰς τὴν Ὑμετέραν λίαν ἀγαπητὴν Μακαριότητα ὑγείαν, μακροημέρευσιν καὶ εὐτυχίαν ἐν πᾶσι καὶ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὅπως τὸ ἀνατεῖλαν νέον ἔτος 1966 εἶναι ἔτος εἰρήνης καὶ ἔτος πλουσιῶν ἐλεῶν τοῦ Θεοῦ.

Μετ' ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι καὶ βαθυτάτης ἐκτιμῆσεως περιπτύσσομαι τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα καὶ δι' εἰλικρινοῦς τρισσοῦ ἀσπασμοῦ πάλιν χαιρετίζω ὅλον τὸ πλῆρωμα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας Ὑμῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῷ Νέῳ Ἔτει.

† Ὁ Γεωργίας ΕΦΡΑΙΜ Β'

Τιφλίς 1965/66

ἐπὶ τοῦ ἀνακύψαντος προσφάτως ἐκκλησιαστικοῦ θέματος. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶδομεν ἐν ἄλλῳ τινὶ φύλλῳ ἐκκλησιαστικῶ ἢ ἐπιστημονικῶ περιοδικῶ νὰ ἐκτίθενται ἐνυπογράφως κανονικαὶ τούτου ἐπόψεις περὶ αὐτοῦ καὶ ἵνα μὴ θεωρηθῇ, ὅτι ἐκώφευσαν οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω ἐφημερίδος, ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο περὶ ἐπόψεων θεολόγου καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἢ ἐσιώπησαν, ἀποδεχθέντες διὰ τῆς σιωπῆς αὐτῶν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτεθέντα, διὰ ταῦτα προβαίνομεν ἐξ ἰδίας ἡμῶν πρωτοβουλίας εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀπαντήσεων αὐτοῦ ἐκ καθήκοντος καὶ ἱεράς ὑποχρεώσεως πρὸς τὴν Ἁγιοτάτην ἡμῶν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν ὅποιαν ὑπηρετοῦμεν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ εὐσυνειδήτως καὶ πιστῶς, μηδὲως ἀφιστάμενοι τοῦ ἱεροῦ ὅρκου, τὸν ὅποιον πρὸς αὐτὴν ἐδώκαμεν.

Ἐν προκειμένῳ σχόπιμον κρίνομεν, νὰ εἴπωμεν, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας δὲν στεροῦνται θεολογικῆς μορφώσεως καὶ ἐκκλησιαστικῆς πείρας, ἀφ' οὗ τὸ ἔργον τῆς διοικήσεως ἐπιβάλλει αὐτοῖς εἰδικὴν κατάρτισιν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς ἔμπειροι περὶ τὰ κανονικὰ θέματα, δὲν εἶναι μόνον οἱ εἰδικοί καθηγηταὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἐπίσκοποι, οἵτινες οὐχὶ θεωρητικῶς, ἀλλ' ἐμπράκτως ἀντιμετωπίζουσιν εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν αὐτῶν βίον περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τῶν κανονικῶν διατάξεων, εἴτε ἐν τῇ ἐνασχῆσει τῶν Ἐπισκοπικῶν αὐτῶν καθήκοντων, εἴτε ὡς μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου (Διαρκοῦς καὶ Ἱεραρχίας), εἴτε τῶν ἐπισκοπικῶν καὶ συνοδικῶν δικαστηρίων. Ἐπομένως εἶναι εἰς θέσιν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ν' ἀποφαίνηται ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἐπὶ τοιαύτης φύσεως ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων. Θὰ ἦτο δὲ ἀπορίας ἄξιον νὰ ἐπιζητηθῆται ἐκάστοτε ἐπὶ προκυπτόντων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, ἢ γνώμη μόνον τῶν εἰδικῶν κανονολόγων ἢ νομομαθῶν συνταγματολόγων καὶ νὰ παραθεωρῆται ἢ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πλέον ἀρμοδίων καὶ ὑπευθύνων προσώπων ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει καὶ διατηρήσει τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψει ἡμῶν ἀναιροῦμεν κατωτέρω τὰς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου κληρικοῦ καθηγητοῦ ἀπαντήσεις ὡς μὴ ἀνταποκρινόμενας ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

1. Ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πρώτης ἐρωτήσεως, τοῦ ἐὰν ὑπῆρχε νομικὸν ἔρεισμα εἰς τὰς ἐνεργείας εἰς ἃς προέβη τελευταίως ἡ Ἱεραρχία, δὲν εὐσταθεῖ διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. α) Ἀνάκαθεν λέγεται καὶ κατ' ἐπανάληψιν γράφεται, ὅτι εἰς τὰς σχέσεις

Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας δέον νὰ ἐπικρατῆ τὸ σύστημα τῆς συναλλαγῆς, μηδέποτε ἀτυχῶς ἐφαρμοσθέν παρ' ἡμῖν. β) Τὸ ὅτι υἱίσταται ἡ νόμῳ κρατοῦσα Πολιτεία, δὲν σημαίνει ὅτι τοῦτο ἀδιαμαρτυρῆτως ἀπεδέχθη κατὰ καιροῦς ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς πάντοτε θέσεως καὶ τιμῆς τίθενται οἱ τε Ἱεροὶ Κανόνες καὶ οἱ Νόμοι τῆς Πολιτείας. Περὶ αὐτοῦ ἀπεφάνθησαν διαπρεπεῖς ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ καὶ δὴ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' οὗ οὔτε τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος θέτει εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν πάντας τοὺς ἐκδιδομένους ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς Πολιτείας Νόμους. Νόμοι ἀντιτιθέμενοι, ὡς γνωστόν, πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο, οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχουν ἰσχύϊν. Ὑπεράνω τῶν νόμων εἶναι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται ὑπὸ πασῶν τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἐξ ἄλλου τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος, ἀναγνωρίζον ὡς τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν ἐν Ἑλλάδι, τὴν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, περιβάλλει διὰ συνταγματικοῦ κύρους τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς Ἱεράς Παραδόσεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων διακρίθεται ἡ Ἐκκλησία. Κατὰ συνέπειαν οἱ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐκδιδομένοι νόμοι, δέον νὰ εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος.

Ὡς δὲ ἀναφέρει ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Χρῆστος Ἀνδροῦτσος ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ «Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὀρθοδόξου», «κατὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα ἡ Ἐκκλησία διακρίνεται τῆς Πολιτείας ὡς σῶμα κυρίαρχον, διεπόμενον ὄχι ὑπὸ τῶν νόμων τῆς Πολιτείας, ἀλλ' ὑπὸ ἰδίων νόμων, τῶν ἀποστολικῶν καὶ συνοδικῶν κανόνων καὶ παραδόσεων, τῆς Πολιτείας μὴ δικαιουμένης νὰ ἐπεμβαίνειν τὸ παράπαν εἰς τὴν κατὰ τοὺς κανόνας διοίκησιν αὐτῆς, ἐποπτευούσης δ' ἀπλῶς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ προστατευούσης μόνον». Ἐπάγεται μάλιστα εὐθὺς ἀμέσως τὰ ἐξῆς: «ἐκατέρα ἀρχὴ εἶναι κυρίαρχος ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς κύκλῳ, τῆς Πολιτείας προστατευούσης τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιβλεπούσης δ' ὀπίσω καὶ μὴ αὐτὴ ὑπερβαίνουσα τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ παραδόσεων διαγεγραμμένα ὄρια αὐτῆς, προσκρούσῃ εἰς τοὺς ἰδίους νόμους καὶ διατάξεις»¹.

Εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἐδημοσιεύσαμεν προσφάτως εἰσήγησιν ἡμῶν γενομένην τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς Πολιτείας καὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὰς ἄλλας Ὀμοδόξους Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ παραπέμπομεν². Εἰς αὐτὴν ἐπεκαλέσθημεν ὅσα ὁ μέγας ἱστορικός τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ διαπρεπὴς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, αἰδίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἔγραψεν ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ «Τὸ Σύν-

ταγμα καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες»³. Ὁ αὐτὸς Πρωθυεράρχης ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» σὺν τοῖς ἄλλοις ἔγραφε τὰ ἐξῆς: «Βεβαίως οὐδαμῶς εἶναι ὀρθόν, οὐδ' ὠφέλιμον ν' ἀποτελῆ ἡ Ἐκκλησία Κράτος ἐν Κράτει, ἀλλ' ὡσαύτως οὐδαμῶς εἶναι ὀρθόν καὶ ὠφέλιμον τὸ Κράτος νὰ ἐξουσιάζῃ μὲν τῆς ἰδιαιτέρον ἀποτελοῦσης πνευματικῶν ὀργανισμῶν Ἐκκλησίας, ἐξαφανίζῃ δὲ τὴν αὐτοτέλειαν αὐτῆς καὶ αὐτενέργειαν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς δράσεως. Ἡ πολιτικὴ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐξουσία ἀνατρέπει τὴν ἀρμονικὴν σχέσιν ἐλευθέρας Ἐκκλησίας ἐν ἐλευθέρῳ Κράτει, παρακαλοῦσά τὴν ἐπιτελεῖν τοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἱεροῦ καὶ ὑψηλοῦ ἔργου αὐτῆς. Ἰκανὴ δὲ πρὸς τὴν ἀρμονικὴν σχέσιν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἶναι ἡ ἐποπτεία τῆς Πολιτείας ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐχούσης ἀνάγκην καὶ τῆς προστασίας τῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ ταῦτα δυστυχῶς μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψει οἱ πρῶτοι εἰσηγητὰί τῆς ἰδρύσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ ὀργανωτὰί τῆς διοικήσεως αὐτῆς, ἠθέλησαν δουλεύουσιν τῇ Πολιτείᾳ Ἐκκλησίαν, ὑπὸ δὲ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν διευτύθη βραδύτερον (1852) καὶ ἡ πολιτικὴ περὶ τῆς Ἐκκλησίας νομοθεσία, παραδοῦσα τῇ Πολιτείᾳ οὐχὶ τὴν ἐποπτεία, ἀλλὰ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, χορηγήσασα αὐτῇ δικαιώματα ἐπεμβάσεως καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐσωτερικαῖς τῆς Ἐκκλησίας»⁴.

Ἀλλαχοῦ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ σημειοῖ τὰ ἐξῆς: «Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν Ἑλλάδι, κατὰ τοὺς νόμους Σ καὶ ΣΑ ἐν πολλοῖς στηρίζονται, οὐχὶ ἐπὶ συστήματος τῷ νόμῳ κρατοῦσης Πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ πολιτικοκρατικοῦ συστήματος, ὑποτάξαντος τὸ αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον ὑπὸ τὸ διηγετικῶς ἐναλλασσόμενον καὶ ἐφήμερον, τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἠθικὴν δύναμιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Πολιτείας. Κατὰ τοιοῦτο σύστημα πολλάκις ἡ Ἐκκλησία καθίσταται ὄργανον τῆς Πολιτείας ἐπὶ βλάβῃ ἀμφοτέρων, δυστυχῶς δὲ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὴ δυναθεῖσα νὰ διατηρήσῃ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς αὐτοτέλειαν καὶ εὐρὴν ἔρειμά τι ἐκτὸς τῆς Πολιτείας, συμπεριελήφθη ἐντὸς πολιτικοῦ κύκλου εἰς ἄκρον ταραχώδους, ὑποστάσασα πάσας τὰς συνεπείας τῶν ἐπιδράσεων αὐτοῦ, τῶν περιπετειωδῶν μεταπτώσεων καὶ συστροφῶν, τῆς διηγετικῆς καὶ δευτερεύουσας πολιτικῆς κρίσεως, τῶν διενέξεων καὶ παρεκτροπῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ τῶν συνεχῶν μεταβολῶν, ὧν κατ' ἀνάγκην συμμετέσχε»⁵.

Εἰς τὸν Συνοδικὸν Τόμον τοῦ 1850 περὶ ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ρητῶς ἀναφέρεται, ὅτι διοικεῖται αὐτὴ ὑπὸ Συνόδου

3. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Ἀθήναι 1936, σελ. 68-82.

4. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1920, τόμος πρῶτος, Πρόλογος, σελ. 5 ἕως 6 καὶ ἐξῆς.

5. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1920, σελ. 424 καὶ ἐξῆς.

1. Χρῆστου Ἀνδροῦτσου, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὀρθοδόξου. Ἐκδόσεις β', Θεσσαλονίκη 1964, σελ. 56 ἔ.

2. Ἐκκλησία, τόμ. ΜΒ', ἀριθ. φύλ. 24, σελ. 563-565.

'Αρχιερέων, κατά τὰ προσειὰ τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτῶν καὶ τηρεῖται μακρὰν πάσης (κ ο σ μ ι κ ῆ ς ἑ π ε μ β ἄ σ ε ω ς). Περί τούτου ἐγράψαμεν σχετικῶς, σχολιάσαντες τὸ κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν σκέδιον νόμου «Περί ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων»⁶.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, κατά τὴν ὁποῖαν παρέμενον ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κεναὶ ἐπισκοπικαὶ ἔδραι συνεπεία τῶν ἐπεμβάσεων τῆς Πολιτείας εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς δημοσιεύσεως νόμων ἀντισυνταγματικῶν, διὰ τῶν ὁποῖων αἱ ἐκάστοτε κυβερνήσεις ἤθελον νὰ ἐπιβάλλουν τὰς θελήσεις των ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Κατ' ἀρχὴν λεκτέον, ὅτι ἐν ᾧ ὁ Τόμος τοῦ 1850 ἀναφέρει, ὅτι διοικεῖται ὑπὸ Συνόδου Ἀρχιερέων, οὐδέποτε ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ αὐτοκεφάλου μέχρι τῆς δημοσιεύσεως πρὸ τινων δεκαετηρίδων τοῦ σχετικοῦ νόμου περὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ὡς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, συνῆλθον εἰς γενικὴν συνέλευσιν οἱ Ἕλληνες Ἱεράρχαι, εἰ μὴ μόνον ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ δικάσουν Συνοδικούς⁷. Συνεπῶς καὶ ὅτε ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεγε τὸ τριπρόσωπον τῶν ὑποψηφίων ἐπισκόπων καὶ προσέτεινεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦτο, πάλιν εἶχον κενὰς ἐπισκοπικὰς ἔδρας ἐπὶ ἔτη, μέχρις οὗ ἡ Σύνοδος ψηφίσῃ τὸν ἐκλεκτὸν τῆς κυβερνήσεως ἢ ἀναφανῇ τοιοῦτος, ἂν ἐν τῷ μεταξύ δὲν ὑπῆρχεν. Οὕτω, παρὰ τοὺς Κανόνας, 19 Ἐπισκοπαὶ ἔμενον κεναὶ ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1899, ὅποτε ἤρξατο ἡ σὺν τῷ χρόνῳ συμπλήρωσις αὐτῶν. Ταῦτα ἀναφέρει εἰς τὸ βιβλίον αὐτοῦ ὁ Χρῖστος Ἀνδροῦτσος⁸. Ἐὰν μάλιστα ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψει, ὅτι κατά τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις τῶν Νέων Χωρῶν ὑπήγοντο εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀντίλαμβάνεται τις πόσον μέγας ὑπῆρξεν ὁ ἀριθμὸς τῶν κενῶν ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ σύνολον αὐτῶν ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Τοσαύτη λοιπὸν ἦτο ἡ αὐθαίρετος ἐπέμβασις τῆς Πολιτείας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἀξιούσης τὸν ἀπόλυτον σεβασμὸν τῶν ἐκδιδομένων παρ' αὐτῆς νόμων, οὕτως ὥστε «οἱ Ἐπίσκοποι ν' ἀποβαίνωσιν ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, ἐνεργοῦντες ὡς οἱ τελῶναι, ὡς οἱ νομάρχαι, οὐδέποτε δ' ὡς ἐξουσίαν ἔχοντες»⁹.

Ἀναίρων ταῦτα ὁ Χρῖστος Ἀνδροῦτσος ἔγραψεν «οἱ Ἐπίσκοποι καὶ ἐν γένει οἱ κληρικοί, δὲν εἶναι οὔτε ἄμμοι, οὔτε ἔμμοι ὑπάλληλοι τοῦ κράτους, ὡς διοικητοὶ τινες (Ν.Ν. Σαριπόλου, Ἑλληνικὸν Συνταγματικὸν Δίκαιον σελ. 226-232). Εἶναι μόνον λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ δύνανται μὲν νὰ ἐκτελῶσιν ἐν οἷς κράτεσι συνδέονται ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πο-

λιτεία καὶ διακονίας πολιτικὰς (ληξιαρχία, ἔκδοσις πιστοποιητικῶν κ.λ.π.), ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν δικαιούται ἡ ἐκδογὴ αὐτῶν ὡς ἐμμέσων τῆς Πολιτείας ὀργάνων. Κατὰ τὸ οὐσιῶδες καὶ κύριον αὐτῶν ἔργον εἶναι λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐδὲν πλέον»¹⁰.

Ἔτι ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ «Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου» ἀναφέρει, εἶναι λίαν διαφωτιστικὰ ἐπὶ τοῦ ἀνακύψαντος ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, προκειμένου ν' ἀντιληφθῇ τις ὑπαιτιότητι τίνων καταπίεζεται ἐκάστοτε καὶ στερεῖται τῆς αὐτοτελείας αὐτῆς ἢ ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία.

Ταῦτα ἀσφαλῶς καὶ πολλὰ ἄλλα διαπρεπῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπιστήμης ἀνδρῶν γραφέντα, ἔχον ἀσφαλῶς ὑπ' ὄψει αὐτοῦ ὁ πανοσιολ. καθηγητῆς, εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς θέτει ἐν ἴση μοίρᾳ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας μετὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ἢ μᾶλλον προτάσσει τοὺς θεοπισθέντας νόμους, ἀφ' οὗ περὶ τοῦ κύρους τῆς νομιμότητος τούτων ἀποφαίνεται καὶ ἀσχετῶς τοῦ ἐὰν οἱ νόμοι οὗτοι εἶναι συνταγματικοὶ ἢ οὐ. Οὐδὲν ἀπολύτως κανονικὸν ἔρεισμα ἀναφέρει τῆς ἐνεργείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς.

Ἀναμφιβόλως δὲν ἀγνοεῖ τοὺς μακροὺς ἀγῶνας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς αὐτοτελείας τοῦ θεοσυστάτου αὐτῆς ὀργανισμοῦ, παρασύρεται ὅμως προφανῶς εἰς τὸ νὰ χαρακτηρίσῃ τὰ γενόμενα, ὡς στερούμενα νομικοῦ ἐρείσματος, ἐν ᾧ θὰ ἠδύνατο νὰ διαπιστώσῃ τὸ ἀντίθετον ἐκτὸς πάσης προκαταλήψεως. Ἐὰν ἐζήτει σχετικὰς πληροφορίας εἴτε ἐκ τῶν γραφείων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἴτε ἐκ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας Σεβ. Ἀρχιερέων καὶ ἐὰν ἐπεκοινωνεῖ οὐ μόνον μετὰ τῶν τῆς μειοψηφίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν τῆς πλειοψηφίας, θὰ εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ πλήρη εἰκόνα τῶν γεγονότων, τόσον τῶν πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ὅσον καὶ τῶν μετέπειτα.

Κατὰ τὸ προηγηθὲν λοιπὸν τῶν ἐκλογῶν στάδιον, ἀνεπύχθησαν παρὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν πλεῖστοι ὅσοι ἐπόψεις καὶ προτάσεις, κανονικαὶ καὶ νομικαὶ, διατυπωθεῖσαι εἰς τὸ βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριῶν καὶ μαρτυροῦσαι, ὅτι οὐχὶ ἀβασανίστως καὶ ἐν «σπουδῇ» κατέληξε τὸ σῶμα τῆς Ἱεραρχίας νὰ πληρώσῃ τὰς ἀπὸ μακροῦ χρόνου χηρεύουσας ἐπισκοπὰς. Δὲν νομίζομεν, ὅτι πᾶς ἐχέφρων ἄνθρωπος καὶ σοβαρὸς ἐπιστήμων θὰ ἐμέμφετο τὴν Ἱεραρχίαν, διότι κατηνάλωσε τρίμην καὶ πλέον διάστημα χρόνου εἰς τὸ νὰ ἐξεύρη τρόπον πληρώσεως τοῦ αἰτήματος τούτου καὶ ἀφ' οὗ παρήλθεν ἱκανὸς χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Πολιτεία ἀνεγνώρισε τὸ ἀδιέξοδον νομικῶς εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο ἡ Ἱεραρχία.

Ἐν ἐναντία περιπτώσει πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός τῆς συστάσεως διὰ νόμου κληρικοκλητικῆς ἐπιτροπῆς ἐξ Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων τῆς Ἱεραρχίας, καὶ καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν καὶ Νομικῶν Σχολῶν τῶν Παν-

6. «Ἐκκλησία», τόμος ΜΒ', ἀριθμ. φύλ. 24, σελ. 565-568.

7. Χρῖστου Ἀνδροῦτσου, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, σελ. 67.

8. Χρῖστου Ἀνδροῦτσου, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, σελ. 73.

9. Χρῖστου Ἀνδροῦτσου, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, σελ. 73.

10. Χρῖστου Ἀνδροῦτσου, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου, σελ. 73.

επιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ἐπὶ Ὑπουργοῦ Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γρηγ. Κασμάτη τῆς Κυβερνήσεως Καραμανλῆ; Τὰ πορίσματα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἥτις ἀποστείλασα ταῦτα εἰς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς, προέβη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπαντήσεων τούτων εἰς τὴν σύνταξιν Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ὅποιον ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Καὶ ἐν ᾧ ἀνεμένετο νὰ ψηφισθῇ ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῆς Βουλῆς οὗτος ὡς Κῶδιξ, ἐπῆλθεν ἡ πολιτικὴ μεταβολή. Ἀνεγνωρίσθη λοιπὸν ἀπὸ τῆς περιόδου ἐκείνης ἡ ἔλλειψις Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ ἐτέθησαν παρ' αὐτῆς ταύτης τῆς Πολιτείας εἰς τὸ περιθώριον ὁ νόμος τοῦ 1959 καὶ τὰ ἐπὶ τῇ βάσει τούτου ἐκδοθέντα Β. Διατάγματα. Ἐπηκολούθησε κατόπιν ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Πιπινέλη, ἡ ὁποία μὲ τὸν ὑπηρεσιακὸν Ὑπουργὸν Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Χ. Στράτον ἐψήφισεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸν νόμον τοῦ 1963, ἀπουσία ὀλοκλήρου τῆς ἀντιπολιτευσεως, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν πρὸ τῆς διαλύσεως αὐτῆς καὶ ὄχι ἄνευ ἐντιρρήσεων τινων. Μετὰ τὰς γενομένας πολιτικὰς ἐκλογὰς ἀνεδείχθη ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Γ. Παπανδρέου, ἡ ὁποία ἀνεγνώρισε τὸ δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ἐφαρμοσάσης τὸν νόμον τοῦ 1963, ὡς ψηφισθέντα ἄνευ γνώμης αὐτῆς καὶ στερουμένης καταλόγου ἐκλογίμων ἵνα προβῇ εἰς ἐκλογὰς ἐπισκόπων, τῇ συνεργασίᾳ δὲ τῆς Ἐκκλησίας συνετάγη «μ ε τ α β α τ ι κ ῆ δ ι ἄ τ α ξ ι ς», κατατεθεῖσα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Βουλῆς καὶ χαρακτηριθεῖσα, ὡς λίαν κατεπείγουσα. Ἀτυχῶς δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ψηφισθῇ αὕτη, ἐν τῷ μεταξύ ἐπηκολούθησεν ἡ γνωστὴ πολιτικὴ κρίσις καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀπρογρήγον.

Ἐνωτέρω παρεθέσαμεν, διότι ἐνδεχομένως πολλοὶ ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ πιθανῶς ν' ἀδικῇ ἡ κρίσις αὐτῶν τὴν Ἱεραρχίαν. Οὐχ ἤττον ὁ πανοσιλ. καθηγητὴς γνωρίζει ταῦτα καλῶς καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε τὸ ἕλον βάρος τοῦ ἐγκλήματος νὰ ἐπιρρίψῃ εἰς τὴν Σεπτὴν Ἱεραρχίαν.

Ἡ νομικὴ βᾶσις οὐδὲλως ἀνετράπη. Δὲν ἀγνοεῖ ὀσφαλῶς, ὅτι στερουμένα Καταστατικοῦ Χάρτου, ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1963 δὲν ἐφηρμόσθη δις παρ' αὐτῆς, ἐπειδὴ ἠγνοήθη παντελῶς ἡ γνώμη ταύτης, ὡς ὠρίζεν ὁ νόμος τοῦ 1959, οὗτινος ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει. Κατ' αὐτὴν εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἀνάγεται, ν' ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην αὐτῆς ἐπὶ τῶν συντασσομένων ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐκκλησιαστικῶν νομοσχεδίων. Ἀλλοίμονον ἐὰν χαρακτηρίσωμεν τὸν νόμον τοῦ 1963, ὡς ἀ σ ἄ λ ε υ τ ο ν ν ο μ ι κ ῆ ν β ἄ σ ι ν, περὶ τῆς ἀντισυνταγματικότητος τοῦ ὁποίου ἐγένετο εἰσῆγησις εἰς τὴν τακτικὴν σύγκλησιν τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1963.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν παρηγνόμησεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται, ἀλλ' ἐφήρμοσε τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως πράξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μὴ παρεκκλίνας ποσῶς ἐκ τῶν διατάξεων ταύτης.

Πλείονα περὶ αὐτῶν ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» (τόμος ΜΒ' ἀριθμ. φύλ. 24), εἰς τὸ ὁποῖον καὶ παραπέμπομεν. Αὕτη δὲν ἠκυρώθη παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλ' ἀνεστάλη, ἡ δὲ ἀναστολή ταύτης ἀφεώρα τὴν Κυβέρνησιν, καὶ οὐχὶ τὴν Ἱεραρχίαν. Ἐξ ἄλλου γνωρίζουσα ἡ Κυβέρνησις, ὅτι ἡ πράξις αὕτη εἶναι νομοθετικοῦ περιεχομένου, διὰ τίνα λόγον τὴν ἐδημοσίευσε καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν τὴν ἔδωκεν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν, τὴν ἐφήρμοσε δὲ καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ὁρησκευμάτων ἐν τινι μέρει, ἐγκρίνας τὸν συνταχθέντα ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας κατάλογον ἐκλογίμων. Κατὰ συνέπειαν ὅσα ἐπηκολούθησαν, οὐχὶ ὑπαιτιότητι τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐγένοντο.

2. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ὑποβληθείσης αὐτῷ ἐρωτήσεως, τοῦ ἐὰν ὑπῆρχε κανονικὸν ἔρεισμα ἐπὶ τῶν γενομένων ἐκλογῶν τῶν Μητροπολιτῶν, ἡ ἀπάντησις τούτου ἠβελημένως ἀγνοεῖ τὴν ὑφισταμένην καθεστηκυῖαν τάξιν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ πολιτεύματι τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μὴν εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ Πανεπιστημίου οὗτος διδάσκει, ὡς ὀρθόδοξος καθηγητὴς καὶ κληρικὸς, μνημονεῖ ρητῶς περὶ τῆς διακυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἐξῆς: «Ἐν ᾧ ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἰδίως δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τοῦ Montesquieu ὑφίσταται ἡ θεωρία περὶ τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, βᾶσις τῆς ὁποίας διακρίνονται σαφῶς ἡ νομοθετικὴ ἀφ' ἐνός, ἡ ἐκτελεστικὴ ἀφ' ἐτέρου καὶ τέλος ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ὑφίσταται ἡ διακρίσις αὕτη. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅμως τὰ αὐτὰ ὄργανα ἐμφανίζονται, ἐξασκοῦντα ὅτε μὲν νομοθετικὴν, ὅτε δὲ ἐκτελεστικὴν, ὅτε δὲ δικαστικὴν ἐξουσίαν, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ ποῖον εἶναι τὸ κύριον ὄργανον αὐτῶν»¹¹. Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα: «Ὑποστηρίζεται, ὅτι ἡ διοικητικὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξουσία (potestas jurisdictionis vel imperii) ἀποκτᾶται δι' ἐκλογῆς, ἀλλὰ τῆς Ἐκκλησίας τὰ διοικητικὰ καὶ νομοθετικὰ ὄργανα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, δὲν ἀντλοῦν τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἢ ἀπὸ ἄλλης τινὸς κοσμικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἥτοι ἡ ἐξουσία αὐτῶν εἶναι θεοδοτος καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι αὕτη ἀποκτᾶται δι' ἐκλογῆς». Ἐπιλέγει μάλιστα, ὅτι «τὰ συλλογικὰ διοικητικὰ ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα ἔχουν διοικητικὴν ἀρμοδιότητα, ἥτοι αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν εἶναι ὑποχρωτικαί».

Ἐπίσης δέχεται, ὅτι ἡ ἀνωτάτη διοικητικὴ, νομοθετικὴ καὶ δικαστικὴ βαθμὶς τῆς ἐξουσίας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ὄργανον συλλογικόν, τόσον ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξοις Αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις, ὅσον καὶ ἐν τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ. Αὕτη δ' εἶναι ἡ Σύνοδος τῶν Ἱεραρχῶν, ἐν δὲ τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος¹².

11. Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη, Σημειώσεις Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος α', σελ. 144 ἔ.

12. Αὐτόθι, σελ. 146.

Δέν παραλείπει μάλιστα νά σημειώση τήν ίσχύ-
ουσαν άρχήν τής πλειοψηφίας, κατά
τόν τον κανόνα τής Α' Οικουμενικής Συνόδου. «Είς
άπαντα τά συλλογικά νομοθετικά, διοικητικά και δικα-
στικά όργανα τής ήμετέρας Έκκλησίας, προκειμένου
περί λήψεως αποφάσεων, ισχύει ή άρχή τής
πλειοψηφίας, κατά τόν ΣΤ' Κανόνα τής Α'
Οικουμενικής Συνόδου, όρίζοντα «κρατείτω ή
των πλειούων ψήφος». Ο Πρώτος τής
Συνόδου ή τοῦ οὐνόδηπτε άλλου συλλογικού όργάνου
δέν δύναται νά επιβάλη τήν γνώμην του, έν περιπτώσει
κατά τήν όποίαν αύτη είναι αντίθετος πρός τήν τής
πλειοψηφίας, άλλ' είναι ύποχρεωμένος νά ύπακούση
και οὔτος εις τήν γνώμην αύτης και νά έκτελέση τήν ά-
πόφασίν τής, καιτοι αύτη αντίθεται εις τās ιδικάς του
άπόψεις. Άρνησις τοῦ Πρώτου νά έκτελέση τήν άπό-
φασιν τής πλειοψηφίας συνεπάγεται κανονικάς κατ'
αῦτου κυρώσεις»¹³.

Κατά συνέπειαν ένεργήσασα, ώς ένήργησεν ή 'Ιερά
Σύνδος τής 'Ιεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος,
κανονικάς ένήργησεν, έχει κανονικόν έρεισμα δι' ά-
πάσας τās γενομένας παρ' αύτης έκλογάς, μηδαμώς ά-
μακρυνθείσης τών 'Ιερών Κανόνων. Θα έδει μάλιστα
νά είχαν πρό πολλού πληρωθῆ αι χηρεύσασαι Ιεραί Μη-
τροπόλεις, εάν έν τῷ μεταξύ δέν έπήρχετο ύ-
παιτιότητα τών έναλλασσομένων Κυβερνήσεων καθυστέ-
ρησις εις τήν ψήφισιν τοῦ Καταστατικού Χάρτου τής
'Εκκλησίας τοῦ μήπω εισέτι κυρωθέντος παρὰ τής
Πολιτείας.

Η έκλογή τών 'Επισκόπων άνέκαθεν γίνεται ύπό
τής 'Ιεράς Συνόδου τής Έκκλησίας, ώς όρίζει ο 4ος
Κανών τής Α' Οικουμενικής Συνόδου. «'Επίσκοπον
προσήκει μάλιστα μέν ύπό πάντων τών έν τῇ έπαρχία
καθίστασθαι». Είς τόν αῦτόν κανόνα αναφέρεται, ότι
«έξ άπαντος τρείς επί τῷ αῦτό συναγομένους συμπήφων
γινομένων και τών άπάντων, και συντιθεμένων διά
γραμμάτων, τότε τήν χειροτονίαν ποιείσθαι τῷ δέ
κύρος τών γινομένων δίδοσθαι καθ' έκάστην έπαρ-
χίαν τῷ μητροπολίτῃ»¹⁴.

Ο 3ος κανών τής Ζ' Οικουμενικής Συνόδου άνα-
φέρει, ότι πᾶσα ψήφος 'Επισκόπων γινομένη παρ' άρ-
χόντων είναι άκυρος. Οὔ μόνον δέ τοῦ 'Επισκόπου,
άλλά και τοῦ πρεσβυτέρου και τοῦ διακόνου. Κατά δέ
τόν 25 κανόνα τής Δ' Οικουμενικής Συνόδου δέν δυ-
ναται ή έπισκοπή νά μένη κενή πέραν τών τριών μη-
νῶν. Συνεπῶς ποίους κανόνας παρέβη ή 'Ιερά Σύνδος
τής 'Ιεραρχίας, ώστε νά θεωρῶνται αι γενομεναι έκλο-
γαί 'Αρχιερέων άντε κανονικῷ έρείσματός ;

'Αλλ' ο πανοσιολ. καθηγητής επικαλεῖται τόν 50ον
κανόνα τής έν Καρθαγένῃ Συνόδου, εις τόν όποϊον άνα-
φέρεται, ότι πρό πάσης χειροτονίας, νά έξετάζηται σο-
βαρώς ή τυχόν προβαλλομένη άντιλογία. 'Αλλ'
εις τόν κανόνα τοῦτον αναφέρεται, ότι εις ήν περίπτωσιν
ήθελεν άποδειχθῆ καθαρός ο χειροτονούμενος, νά χει-
ροτονηθῆ. «'Εκεῖνο δέ όρίσαι δεῖ, ώστε εάν ποτε πρός

έπιλογήν έπισκόπου προέλθωμεν, και άναφυῆ τις
άντιλογία, έπειδή τὰ τοιαῦτα παρ' ήμῶν έτρακαί-
σθησαν, τολμηρόν είναι λοιπόν, τρεῖς μόνους πρός τῷ
καθᾶραι τόν χειροτονηθόμενον εύρεθῆναι, αλλά τῷ
προλεχθέντι αριθμῷ προστεθῆ εις και δύο, και επί
αῦτοῦ τοῦ λαοῦ, οὔ μέλλει χειροτονεῖσθαι, έξετα-
σθῶσι πρώτον τὰ πρόσωπα τῶν άν-
τιλεγόντων εις ύστερον γάρ και τὰ προτεθει-
μένα συζευθῶσι και ὅτε καθαρός φανεῖη επί δημο-
σίας προσόψεως, ειθ' οὔτω χειροτονηθείη»¹⁵.

Κατά τόν κανόνα τοῦτον ή τυχόν προβαλλομένη
(άντιλογία) αναφέρεται εις τῷ πρόσωπον τοῦ χειροτο-
νηθσομένου. 'Αλλ' ή προβλεφθεῖσα ύπό τής Πράξεως
τοῦ 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου διαδικασία, ώς πρός τήν
σύνταξιν τοῦ καταλόγου τών έκλογίμων και τήν επι-
κύρωσιν αῦτοῦ παρὰ τοῦ 'Υπουργοῦ Θρησκευμάτων
και 'Εθνικῆς Παιδείας έφηρμόσθη πλήρως. 'Αντιλογία,
κατά τήν έννοιαν τών 'Ιερών Κανόνων, περί τῆς αναφέ-
ρει ο έιρημένος καθηγητής, οὔδαμοῦ ένεφανίσθη, άφ' οὔ
πανθομολογούμενον είναι, ότι πάντες οί εκλεγέντες
'Επίσκοποι, χαίρουν άκρας ύπολήψεως και τιμῆς, ίκα-
νοποιήσαντες πληρέστατα τήν κοινήν γνώμην. Τοῦτο
άπέδειξαν αι χιλιάδες λαοῦ, αι παραστᾶσαι κατά τās
χειροτονίας αῦτων. 'Εάν δέ περί αῦτοῦ ήθελε νά έχη
οὔτος ή και πᾶς άλλος άμερολήπτως και άντικειμενικάς
κρίνων τὰ γενομένα αντίληψιν, θα έδει νά παρακολου-
θῆσῃ τās γενομένας χειροτονίας και θα έπέιθετο άπο-
λύτως, ότι ο λαός, ο εὔσεβῆς λαός τοῦ Κυρίου, εξέ-
φρασε πράγματι ένθουσιαστικάς τήν γνώμην αῦτοῦ μέ τὰ
άλλεπάλληλα και συνεχῆ «άξιος» και «υπεράξιος» περί
τῶν εκλεγέντων.

Αι χειροτονίαι τούτων έγένοντο έν εκκλησία πολ-
λῆ και αδιάφυστα τεκμήρια τής έπιδοκιμασίας τοῦ
εὔσεβοῦς λαοῦ κείνται αι ήχογραφημένα ταινία. Οί
ὄλγοι ὄργανωμένοι ταραχοποιοί, οί διαταραξάντες τήν
θείαν λατρείαν, κατά τās χειροτονίας αῦτων, δέν έ-
στρέφοντο κατά τῶν προσώπων τῶν χειροτονουμένων,
πολλούς τῶν όποίων οὔδὲ καν έγνωρίζον, αλλά κατά τοῦ
εκλέξαντος αῦτοῦς σώματος τής 'Ιεραρχίας, ως άπε-
δείχθη και εκ τῆς άνευλαβοῦς και άναρμόστου εις χρι-
στιανούς συμπεριφορᾶς αῦτων κατά τῶν Σεβασμια-
τάτων εκλεκτόρων, κατά τόν χρόνον τῶν έκλογῶν τῶν
νέων έπισκόπων. Τοῦτο δέν άποτελεῖ τήν εκ τῶν 'Ιε-
ρῶν Κανόνων προβλεπομένην «άντιλογία», τοσοῦτω
μᾶλλον, καθ' ὅσον οὔδεμία υπεβλήθη κατ' οὔδενός τῶν
υποψηφίων 'Επισκόπων ένστασις. 'Αλλά και κατά τόν
αῦτόν 50ον κανόνα, ὃν επικαλεῖται ο πανοσιολ. καθη-
γητής κληρικός, δέν νά έξετάζωνται «τά πρόσωπα
τῶν αντιλεγόντων», είναι δέ γνωστόν πόθεν ταῦτα πα-
ρωρμηθῆσαν νά επιφέρωσι διαταραχάς κατά τās χειρο-
τονίας, μεταβάντα από ναοῦ εις ναόν ένθα θα έχειροτο-
νοῦντο οί 'Επίσκοποι και άσχετῶς τοῦ ότι τὰ πρόσωπα
αῦτων έτύγχανον παντελῶς άγνωστα αῦτοῖς. 'Αλλά και
κατά τās γενομένας έκλογάς 'Επισκόπων έν έτει 1960
πάλιν τὰ αῦτὰ πρόσωπα έδημιούργησαν ταραχάς εις τόν
Καθεδρικόν Ναόν τῶν 'Αθηνῶν, στραφέντα τότε κατά
τῶν προσώπων τῶν χειροτονηθέντων, εις ένδειξιν δια-

13. Αὐτόθι, σελ. 146.

14. 'Α. 'Αλιβιζάτου, Οί 'Ιεροί Κανόνες, 'Αθήναι 1949,
σελ. 27.

15. Αὐτόθι, σελ. 250.

μαρτυρίας κατά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἐν ᾧ ἐγνώριζον καλῶς, ὅτι ἐφηρμόσθη τότε κατὰ παρέκκλισιν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως, ὁ ἐκκλησιαστικός νόμος τοῦ 1959.

Διὰ δὲ τὴν ἀναφερομένην παρ' αὐτοῦ (πανελληνιον κατακραυγήν) τοῦ τε ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ τύπου, ἀρκεῖ καὶ κοινὸς νοῦς ν' ἀντιληφθῆ, ὅτι ἡ στάσις αὐτοῦ, καίτοι ὑπάρχουν πλεῖσται ἐξαιρέσεις, ἰδίᾳ τοῦ ἐπαρχιακοῦ τοιοῦτου, δὲν ἀποτελεῖ ἀντικειμενικὸν κριτήριον τῆς κανονικότητος ἢ οὐ τῶν γενομένων, ἀφ' οὗ εἶναι γνωστὸν πῶς δημιουργεῖται συνήθως ἀτμόσφαιρα εὐμενῆς ἢ δυσμενῆς περὶ τὰ πρόσωπα ἢ τὰ γεγονότα, ὑποκινούμενα ἀναλόγως συμφερόντων καὶ τοποθετήσεων τῶν ἐμπνεόντων τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ προσώπων. Ἐὰν ἐδημιουργήθῃ τοιαύτη δυσμενῆς κατὰ τῆς ἡγεσίας τῆς Ἐκκλησίας ἀτμόσφαιρα, τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη καὶ ὁ λαὸς ἐστράφησαν ἐν ἐπιγνώσει κατὰ τῶν πράξεων τῆς Ἱεραρχίας, διότι ὁ πανοσιολ. καθηγητὴς γνωρίζει καλῶς, ὅτι δὲν εἶναι ἀσφαλὲς κριτήριον ἢ ἐκδήλωσις, δυσμενῆς ἢ εὐμενῆς ἀδιάφορον, τῆς κοινῆς γνώμης, πολλῶν δὲ μᾶλλον τῶν ἐφημερίδων. Ἀντὶ ἄλλου παραπέμπομεν εἰς τὰ δημοσιευθέντα εὐμενέστατα ἄρθρα, σχόλια καὶ περιγραφὰς τοῦ τοπικοῦ τύπου τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπέκτησαν τοὺς νέους Μητροπολίτας των καὶ τῶν ὁποίων ὁ λαὸς, ἀνερχόμενος εἰς δύο ἑκατομμύρια καὶ πλέον πληθυσμοῦ, οὐ μόνον μετέσχεν, ἀλλὰ καὶ παντοιοτρόπως ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησίν του, διὰ τοὺς ἀποσταλέντας ἀξιόους ποιμέναρχας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὴν ἀναδείξασαν τούτους Σεπτὴν Ἱεραρχίαν.

Τὸ παράδειγμα περὶ τοῦ τρόπου ἐκλογῆς τῶν ἐφημερίων ἐπερίττει, διότι διὰ τὰς λαβούσας χώραν ἐκλογὰς Ἐπισκόπων ἐτηρήθησαν ἅπασαι αἱ σχετικαὶ διατάξεις καὶ αἱ δοθεῖσαι προθεσμίαι, χωρὶς ὡς προσελέγη, νὰ ὑποβληθῆ ἔνστασις τις. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιφωνήματα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν χειροτονιῶν «ἀνάξιος» τῶν ὀργανωμένων παραχοποιῶν δὲν δύναται νὰ ληφθοῦν ὑπ' ἕψει σοβαρῶς, ἢ καὶ νὰ παραλληλισθῶσιν πρὸς τὸ ἐπιφώνημα «ἀξιός», διότι αἱ ἀρνητικαὶ κρίσεις δὲν ἔχουν θέσιν κατὰ τὴν τέλεισιν τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης, ἀλλ' εἰς προηγούμενον τούτου στάδιον, τὸ στάδιον τῶν ἐκλογῶν, συμφώνως πρὸς τὸ νόημα καὶ τοῦ 50 κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, ὃν ἐπικαλεῖται ὁ πανοσιολ. καθηγητὴς. Τὰ δὲ ἐπιφωνήματα «ἀξιός» ἀκολουθοῦν τῆς χειροτονίας καὶ δὲν προηγούνται ταύτης, ἀποτελοῦντα μέρος τῆς ὑμολογίας τῆς χειροτονίας καὶ ἐπιδοκιμασίαν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ τῆς κρίσεως τῶν χειροτονούντων Ἐπισκόπων, τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκφωνούντος πρὸς τὸν λαὸν τὸ «ἀξιός» μετὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἐν ᾧ ἐνδύει τοῦτον τὰ ἀρχιερατικὰ αὐτοῦ ἄμφια.

Ἐξ ἄλλου τινὲς τῶν Ἐπισκόπων ἐχειροτονήθησαν ἐν ταῖς κληρωθείσαις αὐτοῖς Ἐπαρχίαις, ἐν μέσῳ ἀσφυκτιῶντος πλήθους τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ἐπευφημήσαντος ἐνθουσιωδῶς αὐτούς καὶ στεντορία τῆ φωνῆ διαλαλήσαντος οὐ μόνον τὸ «ἀξιός», καὶ (ὑπεράξιός) αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνεκλάλητον αὐτοῦ χαρὰν ἐπὶ τῆ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΟΝΙΚΗΣ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ σήμερον τὴν 3ην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1966, ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 6 μ.μ., ὁ ἐφημεριακὸς Κλῆρος τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων Θεσσαλονίκης, ἐκπροσωπῶν καὶ διερμηνεύων τὴν γνώμην σύμπαντος τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων, συνῆλθεν αὐθορήτως εἰς ἑκτακτον σύναξιν ἐν τῇ ἐνοριακῇ Αἰθούσῃ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναγούδας καὶ, ἀκούσας μετὰ προσοχῆς τοὺς ὁμιλητάς, ἀποφασίζει ὁμοφώνως καὶ

ΨΗΦΙΖΕΙ :

Πρῶτον : Διαμαρτύρεται ἐντόνως διὰ τὴν αὐθαίρετον ἀνάμειξιν τῆς Πολιτείας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταδικάζει πᾶσαν ἐπέμβασιν εἰς τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς Αὐτῆς. Ἡ

ἀποκτήσει ἀξίων κατὰ πάντα ποιμένων, ὧν ἐστερεῖτο. Οὕτως αἱ χειροτονίαι τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θεοκλήτου, Σύρου κ. Δωροθέου, Χίου κ. Παύλου, Πολυανῆς καὶ Κιλικισίου κ. Χαρίτωνος, Δράμας κ. Διονυσίου ἐγένοντο ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Πρωτοφανὴς δ' ὑπῆρξεν ἡ συρροὴ τοῦ λαοῦ, τοῦ παρακολουθήσαντος αὐτάς. Ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπολοίπων ἐν Ἀθήναις γενομένων καὶ δὴ ἐν κεντρικοῖς ναοῖς, διεξήχθησαν ὁμοίως. Ἐκτὸς ἐὰν ἠθελήμενως χαρακτηρίζωμεν ὡς «λαὸν» καὶ «κοινὴν γνώμην» τοὺς ὀργανωμένους παραχοποιούς, τοὺς κατόπιν διαταγῆς μεταβάντας εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ἐνθα ἐχειροτονοῦντο οἱ νέοι Ἐπίσκοποι πρὸς δημιουργίαν ἐπεισοδίων. Οἱ ἄλλοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, οἱ παρευρεθέντες κατὰ τὰς χειροτονίας, οἱ κατακλύσαντες τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τί ἦσαν ;

Τὸ φαινόμενον τῆς κοσμοσυρροῆς παρετηρήθη καὶ κατὰ τὰς γενομένας ἐκθρονίσεις τούτων, παρὰ τὰς δοθείσας ἀπαγορευτικὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τοὺς Νομάρχας περὶ μὴ παραστάσεως τῶν ἀρχῶν εἰς αὐτάς. Ὁ λαὸς ὅλως αὐθορήτως προσῆλθε καὶ ὑπεδέχθη μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς τοὺς Ἱεράρχας του. Ἐὰν δὲ τις περὶ τούτου ἀμφιβάλλῃ, δὲν ἔχει εἰμὴ ν' ἀναγνώσῃ τὸν τύπον τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ν' ἀκροασθῆ τὰς ἠχογραφημένας ταινίας τῶν τελετῶν τῶν ἐκθρονίσεων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ νὰ ἴδῃ τὰς ληφθείσας φωτογραφίας. Ταῦτα πάντα ἀποτελοῦσιν ἀδιάψευστα κριτήρια τῆς ἀληθείας τῶν γενομένων. Ἀξίον σημειώσεως εἶναι, ὅτι κατὰ τὰς ἐκθρονίσεις αὐτῶν, παρέστησαν καὶ τινες βουλευταί, οἱ δήμαρχοι τῶν πόλεων, προσφωνήσαντες δεόντως αὐτούς, ὡς καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι κοινοτήτων καὶ πρόεδροι συλλόγων καὶ σωματείων.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΑΡΗΥΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Θ'

'Ο νέος τύπος τῆς συμφωνίας.

'Ερχόμεθα τώρα εἰς τὴν ὡς νέαν διατύπωσιν συμφωνίας (new formula concordiae) μετὰ τῶν 'Αντιχαλκηδονίων ἀναζητηθεῖσαν ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ τεθεῖσαν ὡς βᾶσιν ἐν ταῖς συζητήσεσι τῆς Διασκέψεως δογματικὴν ἀπόφανσιν. Εἶναι αὕτη: «Μία φύσις (= μία ὑπόστασις) τοῦ Θεοῦ Λόγου σσεσρκωμένη» ἢ «σσεσρκωμένου»¹. Ὅτι βεβαίως ἡ διατύπωσις αὕτη καθ' ἑαυτὴν καὶ μεμονωμένη λαμβανομένη εἶναι οὐ μόνον ἀτυχής, ἀλλὰ καὶ δογματικῶς ἀπόβλητος, εἶναι προφανές, μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο καὶ ἡ προέλευσις

1. Κυρίλλου 'Απολογία Migne 76, 401 καὶ 'Επιστ. 40 Migne 77, 192.

'Εκκλησία εἶναι θεῖον, ἱερὸν καὶ αἰώνιον Καθίδρυμα, διέπεται δὲ ὑπὸ θεοσυστάτων ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ κανόνων, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς Οὐτός ὁ Κύριος ἡμῶν 'Ιησοῦς Χριστός, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ θεοφόροι Πατέρες, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐθέσπισαν.

Δεύτερον: 'Επιδοκιμάζει ἀνεπιφυλάκτως τὰς ἐνεργείας τῆς Σεπτῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, διότι Αὕτη κανονικῶς, νομίμως καὶ ἀρμοδίως, ἐν συνεργασίᾳ δὲ καὶ μετὰ τῆς Πολιτείας, ἀνταποκρινόμενη πρὸς τὸ βαθύ θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ πρὸς τὸ καθολικὸν καὶ ἐπιτακτικὸν αἷτημα τοῦ εὐσεβοῦς 'Ελληνικοῦ Λαοῦ, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν τῶν νέων Μητροπολιτῶν. 'Εὰν ἐσημειώθῃ παρατυπία τις, αὕτη ἀφορᾷ τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἐν τῷ ἐδάφει τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῆς ἐμπίπτει αὕτη, καὶ, ὡς ἐκ τούτου, ὀφείλει αὕτη νὰ περιβάλῃ τὰς κανονικὰς ἐνεργείας τῆς 'Ιεραρχίας διὰ τοῦ κύρους τοῦ Νόμου, διότι ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἀπορρέει ἐκ τοῦ Συντάγματος καὶ ἐκ τῶν σχέσεων τῆς συναλληλίας 'Εκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Τρίτον: 'Εκφράζει τὴν λύπην δι' ὅσα ἀνακριβῆ καὶ ἄδικα σχόλια ἐγράφησαν εἰς τὸν Τύπον εἰς βᾶρος τῆς 'Ιεραρχίας καὶ τῆς 'Εκκλησίας γενικώτερον. Ὁ Τύπος ἀπέφυγε νὰ ἐρευνήσῃ, ἢ σκοπίμως ἀπέκρυψε τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγονότων, ἅπανα, λόγῳ τῆς ἰδιοτυπίας αὐτῶν, δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον προχείρου δημοσιογραφικῆς κριτικῆς.

Τέταρτον: Καταδικάζει τὰς ἀναρχικὰς ἐκδηλώσεις τῶν ὁπαδῶν τῶν λεγομένων «χριστιανικῶν σωματείων», οἵτινες, κατὰ τὴν ὥραν τῆς τελέσεως τῶν Μυστηρίων τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ τῆς Χειροτονίας τῶν Ἐπισκόπων, προέβησαν εἰς ἀνεπιτρέπτους ταραχὰς καὶ διαδηλώσεις, συνεχίζουσι δὲ τὰς συκοφαντίας καὶ ὕβρεις αὐτῶν, ἐπὶ παραβάσει Κυριακῶν καὶ Ἀποστολικῶν ἐντολῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, ἐπὶ μεγάλῳ σκανδαλισμῷ.

αὐτῆς, ἐφ' ὅσον πρῶτος εἰσηγητὴς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ Ἀπολινάριος, κατὰ τὰς πεπλανημένας αὐτοῦ ἰδέας ἐκλαβὼν τὸ «σσεσρκωμένη», θέμενος δὲ οὕτω τὴν ἀρχὴν τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Καὶ ἐπεζήτησε μὲν ὁ αἰδ. Samuel² νὰ κολάσῃ τὸ ἐκ τῆς προελεύσεως ταύτης μειονέκτημα ὑπενθυμίζων, ὅτι καὶ τοῦ ὄρου «ὁμοούσιος» ἐγένετο πρότερον χρῆσις ὑπὸ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως καὶ τῶν Γνωστικῶν. Ἐλησμόνησεν ὁμως τοῦτο μὲν, ὅτι ἡ χρῆσις αὕτη ὑπ' ἐκείνων ἐγένετο ἢ κατὰ παρεκδοχὴν τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας τοῦ ὄρου ὁμοούσιος ἢ κατὰ πανθειστικὰς περὶ θείας οὐσίας ἀντιλήψεις· τοῦτο δὲ, ὅτι ὁ ὄρος ὁμοούσιος ἐγένετο ἤδη δεκτὸς εἰς τοὺς ὄρους τῶν Οἰκουμεικῶν συνόδων. Τούναντίον ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις ὁμολογεῖται μὲν καὶ ὑπ'

2. Πρακτικά ἐνθ' ἀν. σελ. 38.

Πέμπτον: Ὁμοίως καταδικάζει τὴν προσπάθειαν τῶν λεγομένων «χριστιανικῶν σωματείων», γνωστῶν διὰ τὴν προέλευσιν αὐτῶν καὶ τὸν μικρὸν καὶ ἀνάξιον λόγον ἀριθμὸν τῶν μελῶν αὐτῶν, νὰ παρουσιάζωνται ταῦτα ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Τύπου, ὡς ἐκπροσωποῦντα δῆθεν τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ ἀναρμοδίως διαμαρτυρόμενα ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ. Πρόκειται περὶ τεχνητοῦ θορύβου πρὸς συσκοτίσιν τῆς ἀληθείας, παραπλάνησιν τῆς Κοινῆς Γνώμης καὶ δημιουργίαν ψευδῶν καὶ ἀπατηλῶν ἐντυπώσεων παρὰ τῷ εὐσεβεῖ Λαῷ, τὴν γνώμην τοῦ ὁποίου ὄλως ἀθαιρέτως σφετερίζονται καὶ πλαστογραφοῦν.

Ἑκτον: 'Εκφράζει τὴν εὐχὴν, ὅπως, χάριν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς γαλήνης τοῦ τόπου καὶ τοῦ Λαοῦ, διευθετηθῇ τὸ ταχύτερον τὸ ὅλον ἐκκλησιαστικὸν θέμα, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς Πατρίδος, ἀποκατασταθῇ δὲ ἡ πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐνότης τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἡ ὁποία δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ μόνον ἐντὸς μιᾶς ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησίας.

Ἑβδομον: Διαδηλοῖ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Σεπτῆς 'Ιεραρχίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ τῆς 'Ελλάδος διοικοῦσαν Ἀρχήν.

Ὁγδοον: Τέλος, τὸ παρὸν ΨΗΦΙΣΜΑ ἀναγνωσθὲν εὐκρινῶς εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ ὑπογραφέν ὑπὸ πάντων τῶν συνέδρων Κληρικῶν, ἀποφασίζεται, ὅπως δημοσιευθῇ εἰς τὸν Τύπον καὶ ἀποσταλῇ ἕπου δεῖ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

'Αρχιμ. Χρυσόστομος Κακουλίδης Πτ. Θ.
Πρεσβ. Κωνσταντῖνος Πλευράκης Πτ. Θ.
Πρεσβ. Δημήτριος Βακάρος Πτ. Θ.

ἔπονται αἱ ὑπογραφαί.

αὐτοῦ τοῦ συναδέλφου κ. Καρμίρη, ὅτι «ἡ ἔξωτερικὴ αὐτῆς ἔκφρασις καὶ διατύπωσις φαίνεται ὑπενθυμίζουσα ἐλαφρὸν τινα Μονοφυσισμὸν»³, γίνεται δὲ λόγος περὶ αὐτῆς ἐν τῷ ὀγδόῳ κανόνι τοῦ ὄρου τῆς Ε΄ Οἰκουμενικῆς, διότι εἶχον ἤδη προκληθῆ περὶ αὐτὴν παρεξηγήσεις καὶ δι' αὐτὸ ἀναθεματίζεται πᾶς, ὅστις «μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σαρκαωμένην λέγων μὴ οὕτως λαμβάνει, καθάπερ καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐδίδαξαν, ὅτι ἐκ τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης, τῆς ἐνώσεως καθ' ὑπόστασιν γενομένης, εἰς Χριστὸς ἀπετελέσθη».

Καὶ δὲν ἀμφισβητῶ μὲν, ὅτι λαμπρὰ ὑπῆρξεν ἡ διαπραγματεύσις τοῦ συναδέλφου κ. Καρμίρη, προκειμένου νὰ ἀποσαφηθῆ ἐκ τῆς ἀντιβολῆς καὶ πρὸς τὴν ὅλην διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὅτι δι' αὐτῆς ὁ θεῖος Πατὴρ ἐνόει Μίαν ὑπόστασιν, ἐν πρόσωπον (καὶ οὐχὶ μίαν φύσιν), τὸ πρόσωπον δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου σαρκαωμένου, τοῦ ὄρου σὰρξ σημαίνοντος τὴν ὅλην ἀνθρωπίνην φύσιν. Ὅ,τι ὁμῶς ὑποστηρίζω εἶναι τοῦτο, ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν ἀπεσαφήθη ἡ διατύπωσις αὐτῆ τοῦ θεῖου Κυρίλλου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν Δ' Ε' ΣΤ' Οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλ' ὅλως τὸναντίον ὁ μὲν ὄρος τῆς Δ' Οἰκουμ. ἐτέθη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτῆς, ὁ δὲ τῆς ΣΤ' Οἰκουμ. ἀπεσιωπήθη, ὅλη ἡ συζήτησις ἐγένετο εἰς μάτην. Θὰ λεχθῆ ἴσως, ὅτι ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ταύτας οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι θὰ ἠρνοῦντο πᾶσαν συζήτησιν. Ἀλλὰ πρὸς τί θὰ ὠφέλει μία συζήτησις, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς θὰ παρουσιαζόμεθα καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ὑπόχωροῦντες, χωρὶς εἰς τὸ τέλος νὰ κερδίσωμεν παρὰ τὴν σιωπηρὰν ἀμνήστευσιν τοῦ μονοεργητισμοῦ καὶ μονοθελητισμοῦ;

Καὶ διὰ νὰ μὴ παρουσιάζωμαι λογοκοπῶν ἔρχομαι εἰς τὰ πράγματα. Ὁ συναδέλφος κ. Καρμίρης ἀνέπτυξε πολὺ λαμπρὰ τὸ θέμα του, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως, ὅτι οἱ πρὸς οὓς ἀπηυθύνετο θὰ ἦσαν ἄκροισι Μονοφυσῖται. Αὐτοὶ ὁμῶς ἦσαν Σεβηριανοὶ καὶ Μονοθεληταί, ὅ,τι δὲ ἀνέπτυσεν ὁ κ. Καρμίρης, δὲν τὰ ἠμφεσβήθουν, ἀλλὰ τὰ ἐδέχοντο ἐκ προτέρου. Τοὺς ἐπέειραζε δι' αὐτὸ πολὺ, ὅταν ἤκουον, ὅτι ἡ διαφορὰ μας συνίσταται μόνον εἰς τὴν ὀρολογίαν, καὶ εἶναι μόνον διαφορὰ περὶ τὰς λέξεις. Καὶ τὸ εἶπαν. Ὁ ἐπίσκοπος Sarkissian τὸ εἶπε μὲ κάποιαν λεπτότητα, ὁ ἀρχιεπίσκοπος ὁμοῦς Tiran τὸ εἶπεν ἐντονώτερον καὶ ἐπανειλημένως⁴. Τρία σημεῖα θὰ τοὺς ἔθιγαν οὐσιαστικῶς. 1) Ἡ παραδοχὴ τῶν τεσσάρων οἰκουμ. συνόδων, ἧτοι τῆς Δ', Ε', ΣΤ' καὶ Ζ'. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὡς εἴπομεν, πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἐδείχθησαν ἐλαστικοί. 2) Οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ Διοσκόρου ὡς αἰρετικοῦ καὶ τῆς συνόδου τοῦ 449 ὡς ληστρική. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οἱ ἡμέτεροι ἐδείχθησαν ὑπὲρ τὸ δέον ἀβρόφρονες. 3) Ὁ μέγας κόμβος ἦτο ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῶν ἐκφράσεων

«ἐν ἐννοίαις», «τῆ ἐπινοία», «τῆ θεωρία μόνη», ὁ ὁποῖος οὐ μόνον ἀπεφεύχθη, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῆς συγχύσεως ἀπεσκοτίσθη. Ἐσημειώθησαν δὲ ἀνεπιγνώστως ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὁμολογία κατὰ πάντα Μονοεργητικαὶ καὶ Μονοφυσιτίζουσαι, προκαλέσασαι τὰς θριαμβευτικὰς ἐκδηλώσεις τῶν Ἀντιχαλκηδονίων.

Οὕτως ὁ ἀγαπητὸς συναδέλφος πατὴρ Meyendorff, ἀκολουθῶν τὸν Harnack καὶ Lebon⁵ ὑπεστήριξεν, ὅτι «ἡ μονοφυσικὴ διδασκαλία περὶ Σαρκαώσεως, εἰδικῶς κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μορφήν, ἦτις προσεδόθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Σεβήρου, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ Χριστολογία τοῦ Κυρίλλου»⁶. Ὁλίγον κατὰ τὴν ἐν τούτοις ὁ ἀγαπητὸς συναδέλφος ὁμιλῶν περὶ Λεοντίου τοῦ Βυζαντίου γράφει⁷, ὅτι κατ' αὐτὸν «ἡ ὑπόστασις (τοῦ Λόγου) μόνη δίδει πραγματικότητα εἰς ἀμφοτέρας τὰς φύσεις, χωρὶς ὅμως νὰ καταστρέφῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν. Ὑφίστανται ἐν τῇ ὑπόστασει, ὑφίστανται δὲ πραγματικῶς. Ἡ θεία φύσις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις διακρίνονται οὕτω οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐπινοίαν, ὡς ὁ Σεβήρος ἦτο ἐτοιμὸς νὰ δεχθῆ, ἀλλὰ καὶ τῆ ἐνεργείᾳ, ἐκάστη διατηροῦσα τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν. Ἐπὶ πλέον ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἔβδομον κανόνα τῆς Πέμπτης Οἰκουμ. Συνόδου παρατηρεῖ ὀρθότατα, ὅτι οὗτος ἀπορρίπτει τὴν ἀπροθυμίαν τοῦ Σεβήρου πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων. Πράγματι δὲ ὁ Σεβήρος ἐν τῇ βίβλῳ αὐτοῦ τῆ κατὰ Γραμματικὸν λέγει: «Πῶς οἱ πάσης ἀναιδείας ἀνάμεστοι δύο λέγοντες φύσεις φασὶ μὴ λέγειν δύο ὑποστάσεις καὶ πρόσωπα; Ὅτι καὶ ἐν τῇ ἐπινοίᾳ διαιρουμέναις ταῖς φύσεσιν ἡ γοῦν ὑποστάσεσι, συνεπινοεῖται τὰ πρόσωπα. Ἐπιπλέον γὰρ θατέρου διαιρουμένον ἐϋθύς ἴδιον ἐπιγράφεται πρόσωπον... Τὰ γὰρ δύο μὴ ἐν δύο φαίνεσθαι προσώποις τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ»⁸. Εἶχε λοιπὸν ὁ ἀγαπητὸς συναδέλφος γνωστὰ καὶ μεμελητημένα τὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῆ βᾶσει τῶν ὁποίων εὐχερῶς θὰ ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ, ὅτι ὑπάρχουσι σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑφίσταται πρόδηλος ἡ πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον ἀσυμφωνία τοῦ Σεβήρου, τὸν ὁποῖον ρητῶς ἡ ΣΤ' Οἰκουμ. μετὰ τῆς Ζ' ἀποκηρύττουσιν ὡς αἰρετικόν. Διότι ὁ θεῖος Κύριλλος οὐδέποτε ἐξεδήλωσε τοιαύτην ἀποστροφὴν εἰς τὸν ἀριθμὸν δύο τῶν φύσεων, ὁποῖαν ὁ Σεβήρος, οὐδὲ εἰσηγήθη ἐπινοίαν τοιαύτην ἄγουσιν εἰς τὴν ἀρνήσιν τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ τῶν δύο θελήσεων ἐν τῷ Χριστῷ. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν κατ' οὐδένα λόγον νὰ παραμείνῃ ἀνεπιφύλακτος καὶ ἀπεριόριστος ἡ βεβαίωσις, ὑπὸ ὀρθο-

5. Πρβλ. J. Tixeront, *Histoire des Dogmes* τ. III σελ. 127 ὑπόσ. 1.

6. Πρακτικὰ ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 17.

7. Αὐτόθι σελ. 22.

8. Εὐσταθίου μοναχοῦ πρὸς Τιμόθεον σχολαστικὸν Περὶ δύο φύσεων κατὰ Σεβήρου Migne 86, 908.

3. Πρακτικὰ ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 66.

4. Πρακτικὰ ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 109, 35, 76, 120.

δόξου μάλιστα ιερέως και καθηγητοῦ, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Σεβήρου διατύπωσις τῆς Σαρκώσεως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν Χριστολογία τοῦ Κυρίλλου.

Ἀκολουθεῖ ὁ αἰδ. συνάδελφος κ. Ρωμανίδης. Ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ θεὸς Κύριλλος θὰ ἐδέχετο τῇ θεωρίᾳ μόνη δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ μετὰ τὴν ἔνωσιν, κατὰ τοῦτο δὲ ὁ Σεβήρος ἐρχεται ἐγγὺς πρὸς τὴν παραδοχὴν ταύτην τοῦ Κυρίλλου⁹ καὶ ἐπὶ πλέον βεβαίῳ ὁ συνάδελφος, ὅτι τὴν θέσιν ταύτην υἰοθέτησε μὲν ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος, ἐξετέθη δὲ σαφῶς ἐν τῷ ὄρω ἢ τῷ ἀναθέματι τῆς Πέμπτης Οἴκουμ. συνόδου¹⁰. Ἀλλὰ ὡς λέγει Λεόντιος ὁ Βυζάντιος¹¹ «οἱ Πατέρες οὐ τὰς φύσεις τῇ ἐπινοίᾳ εἶναι ὠρίσαντο, ἀλλὰ τὴν διαίρεσιν τούτων». «Τὰς φύσεις ἀπεφάνησαν εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι τῇ ἐνεργείᾳ, τὴν δὲ τούτων διαίρεσιν κατ' ἐπίνοιαν». «Αὐτὸ μὲν οὖν τὸ τῇ ἐπινοίᾳ μόνη τὰς φύσεις γνωρίζειν, τὸ ἀνύπαρκτον καὶ ἀνούσιον ἢ τὸ συγκεχυμένον καὶ ἠφανισμένον κατασκευάζει». «Ἐπινοία, ἀλλ' οὐκ ἐνεργεία ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τῆς θεότητος ἐνωθεῖσα χωρίζεται»¹².

Προκειμένου τώρα περὶ τοῦ ἐβδόμου κανόνος τῆς Πέμπτης Οἴκουμ. συνόδου οὗτος συνδυάζει τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φύσεων πρὸς τὴν θεωρίαν ὅχι τῶν φύσεων αὐτῶν, ἀλλὰ τῆς διαφορᾶς τῶν φύσεων, ὁ τόνος δὲ τοῦ ὅλου κανόνος καὶ τῆς ἀπαγορεύσεως αὐτοῦ πίπτει ἐπὶ τοῦ χωρισμοῦ τῶν φύσεων. Ὁ κανὼν δηλαδὴ ἔχει ὡς ἐξῆς: «Εἴ τις... τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων ὁμολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ Λόγου σαρκωθέντος μὴ τῇ θεωρίᾳ μόνη τὴν διαφορὰν τούτων λαμβάνει, ἐξ ὧν συνετέθη, οὐκ ἀναιρουμένην διὰ τὴν ἔνωσιν... ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ κέχρηται τῷ ἀριθμῷ ὡς κεχωρισμέναι καὶ ἰδιοῦποστάτους ἔχει τὰς φύσεις, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω». Προδήλως καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐπινοία καὶ θεωρία οὐχὶ ἐπὶ τῶν φύσεων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ χωρισμοῦ καὶ τῆς διαίρεσεως τούτων κείνται.

Ἐπινοία λοιπὸν ἐπινοίας καὶ θεωρία θεωρίας καὶ ψιλαὶ ἐννοιαὶ ψιλῶν ἐννοιῶν διαφέρουσιν. Ἀλλως ἐκδέχονται τοὺς ὅρους ὁ Σεβήρος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἄλλως ἐχρησιμοποιήθησαν οὗτοι ὑπὸ τῶν Πατέρων. Πράγματι: καὶ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα, τὸ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν Ἀκάκιον τὸν Μελιτινῆς, τὸ προσαχθὲν ὑπὸ τοῦ αἰδ. συναδ. κ. Ρωμανίδου¹³ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς διαίρεσεως τῶν δύο φύσεων μετὰ τὴν ἔνωσιν ἀποσκοπεῖ, γίνεται δὲ ἐπαρκῶς καὶ ἐν αὐτῷ ἡ διακρίσις τῶν δύο φύσεων καὶ μόνον ἐξωτερικὴ παρουσιάζεται ἡ ὁμοιότης τῆς Κυριλλεῖου ὀρολογίας πρὸς τὴν τοῦ Σεβήρου, οὐχὶ δὲ καὶ πραγματι-

κῆ. Ἀρκεῖ νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰς κατωτέρω περικοπὰς τοῦ ἀποσπάσματος, ἵνα πεισθῇ περὶ τούτου: «Ὅταν τοῖνυν ὁ τῆς σαρκώσεως πολυπραγμονῆται τρόπος, δύο τὰ ἀλλήλοις ἀπορρήτως τε καὶ ἀσυγχύτως συνηνεγμένα καθ' ἑνωσιν ὄρα. δὲ πάντως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐνωθέντα γε μὴν διίστησιν οὐδαμῶς». «Οἱ δὲ γε κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἀδελφοὶ τὰ μὲν ἐξ ὧν νοεῖται Χριστὸς ὡς ἐν ψιλαῖς καὶ μόναις ἐννοίαις δεχόμενοι φύσεω μὲν εἰρήκασιν διαφορὰν, (ὅτι μὴ ταυτόν, ὡς ἔφην, ἐν ποιότητι φυσικῇ θεότης καὶ ἀνθρωπότης), ἕνα γε μὴν Υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ Κύριον... μερίζουσι δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὰ ἠνωμένα. Οὔτε μὴν φυσικὴν παραδέχοντα τὴν διαίρεσιν... διαιρεῖσθαι δὲ μόναις τὰς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ φωνάς». «Ἔτερον τοῖνυν ἔστι τὸ διαιρεῖν τὰς φύσεις καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἔνωσιν... καὶ ὁμοίως ἕτερον τὸ τῶν φωνῶν εἰδέναι τὴν διαφορὰν». «Ὅτι γὰρ οὐ μερίζουσιν εἰς δύο τὸν ἕνα Ἰησοῦν Χριστὸν χρῆναι λέγοντες ἐφαρμοζεσθαι τὰς φωνὰς τῇ μὲν θεότητι αὐτοῦ τὰς θεοπρεπεῖς, τῇ δὲ ἀνθρωπότητι πάλιν αὐτοῦ τὰς ἀνθρωποπρεπεῖς, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές;»¹⁴. Προδήλως εἰς τὴν ὅλην ταύτην ἐπιλογὴν ὁ θεὸς Κύριλλος «τὴν τῶν φύσεων διαίρεσιν» καὶ οὐχὶ αὐτὰς τὰς φύσεις «κατ' ἐπίνοιαν λαμβάνει».

Εὐκρινέστερον φαίνεται τοῦτο ἐν τῇ 64 ἐπιστολῇ τοῦ ἐκ τῆς ὁποίας ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα¹⁵:

«Ἐννοοῦντες τοῖνυν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν τρόπον ὁρῶμεν ὅτι δύο φύσεις συνῆλθον ἀλλήλαις καθ' ἑνωσιν ἀδιάσπαστον ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως: ἡ γὰρ σὰρξ σὰρξ ἐστὶ καὶ οὐ θεότης, εἰ καὶ γέγονε Θεοῦ σὰρξ: ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Λόγος Θεός ἐστι καὶ οὐ σὰρξ, εἰ καὶ ἰδίαν ἐποίησατο τὴν σάρκα οικονομικῶς. Ὅταν οὖν ἐννοῶμεν τοῦτο, οὐδὲν ἀδικούμεν τὴν ἐφ' ἐνόητα συνδρομῆν ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι λέγοντες: μετὰ μέντοι τὴν ἔνωσιν οὐ διαιροῦμεν τὰς φύσεις ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲ εἰς δύο τέμνομεν Υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ ἀμέριστον, ἀλλ' ἕνα φαμεν Υἱὸν καὶ ὡς οἱ Πατέρες εἰρήκασιν, μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σαρκακωμένην. Οὐκοῦν ὅσον μὲν ἦκεν εἰς ἐννοίαν καὶ εἰς γε μόνον τὸ ὄραν τοῖς ψυχῆς ὄμμασι, τίνα τρόπον ἐνηθρώπησεν ὁ Μονογενής, δύο τὰς φύσεις εἶναι φαμεν τὰς ἐνωθείσας, ἕνα δὲ Χριστὸν καὶ Υἱὸν καὶ Κύριον τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ σαρκακωμένον... Μετὰ γε τὴν ἀνάστασιν ἦν μὲν αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπονθός, πλὴν οὐκέτι τὰς ἀνθρωπίνους ἀσθενείας ἔχον ἐν ἑαυτῷ. Οὐ γὰρ ἔτι πείνης ἢ κόπου ἢ ἐτέρου τῶν τοιοῦτων δεκτικὸν εἶναι φαμεν αὐτό, ἀλλὰ λοιπὸν ἀφθαρτον... Μεταβολὴν δὲ τὴν εἰς τῆς θεότητος φύσιν οὐκ ἐνδέχεται παθεῖν σῶμα τὸ ἀπὸ γῆς: ἀμήχανον γάρ: ἐπεὶ καταγορεύομεν τῆς θεότητος ὡς γενητῆς καὶ ὡς προσλαβούσης τὴν ἑαυτῆ ὁ μὴ ἐστὶ κατὰ φύσιν ἴδιον αὐτῆς.

9. Πρακτικὰ ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 83, 84.

10. Αὐτόθι σελ. 84.

11. Ἐπίλυσις Migne 86, 1932.

12. Αὐτόθι 1937.

13. Πρακτικὰ ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 85-86.

14. Ἐπιστολὴ 40 πρὸς Ἀκάκιον Migne 77, 193C, 196 A, 197A, 197-198.

15. Migne 77, 232-233 καὶ 236.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

Ὁ Σεραφεῖμ Β' ἐπέτρεψεν εἰς Ἀρχιερεῖς, ὅπως φέρωσι ἐν συλλειτουργίᾳ, μετὰ τοῦ Πατριάρχου σάκκου, οὐχὶ ὁμως καὶ μίτραν καὶ ἐγκόλπιον. Ἄχρι τοῦδε συνειργούντες αὐτῷ ἔφερον φελώνιον καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ καλυμαύχιον μετὰ τοῦ ἐπανωκαλυμαυχίου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διακρίνηται ὁ Πατριάρχης διὰ τοῦ σάκκου, τῆς μίτρας καὶ τοῦ ἐγκολπίου²⁵⁸.

Δυναμικὴ ἐνέργεια τοῦ Σεραφεῖμ Β' χαρακτηρίζεται τὸ γεγονός, ὅτι ἀντετάχθη σφόδρα εἰς τινα ἐπιθυμίαν τῆς αὐλῆς. Ὁ Νικ. Στούρτζος εἶχεν ἐνεργήσει τὰ δέοντα διὰ τοῦ τότε ἰσχύοντος αὐλικοῦ Ἀλῆ, ὥστε τὸν βαρέως ἀσθενοῦντα Ἡρακλείου Γεράσιμον νὰ διαδεχθῆ ὁ Προύσης Μελέτιος. Ἀλλ' ὁ Σεραφεῖμ ὠργίσθη διὰ τὴν τοιαύτην ἀνάμειξιν τοῦ Στούρτζου εἰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ ἀντενεργήσας μετ' ἐπιμονῆς ἀπέτυχεν τὸ σχέδιον αὐτοῦ²⁵⁹.

Ὡσαύτως κατῴρθωσε νὰ λάβῃ ἄδειαν ἐπισκευῆς ἱερῶν τινῶν Ναῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καίτοι τὸ τοιοῦτον εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1720 αὐστηρῶς ἀπαγορευθῆ²⁶⁰.

Πρῶτος δι' αὐτὸς εἰσήγαγεν ἐξ ἄλλου καὶ καθιέρωσε τὸν μεγαλοπρεπῆ, κατ' ἔτος, πανηγυρισμὸν τῆς ἑορτῆς καὶ μνήμης τοῦ πρωτοκλήτου ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, Ἰδρυτοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μ. Ἐκκλησίας, ἐν ἣ ἐγκαθίδρυσε πρῶτον Ἐπίσκοπον τὸν Στάχυν²⁶¹. Εἰς τὴν πρώτην δὲ ταύτην θρονικὴν ἑορτὴν καὶ πανηγυριν προσεκά-

258. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 213.

259. Γενναδίου (ἀποθανόντος Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων), Ἐξέχουσαι ἐκκλησιαστικαὶ προσωπικότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τὴν ἄλωση, Σταμπούλ 1950, σελ. 9.

260. Βαφείδου, σελ. 364, Βοβολίνη, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 59.

261. Ἡ ἐγκύκλιος εὔρηται δημοσιευμένη ἐν τῇ «Ὁρθοδοξία»

Ἰσον γὰρ ἐστὶν εἰς οὐτοπίας λόγον τὸ εἶπειν, ὅτι μετεβλήθη τὸ σῶμα εἰς θεότητα φύσιν, καὶ μὴν κάκεινο, ὅτι μετεβλήθη ὁ Λόγος εἰς φύσιν σαρκός, τῷ λέγειν μετακεχωρηκέναι τὴν θεότητα εἰς φύσιν σαρκός... Οὐκοῦν θεῖον μὲν εἶναι φαμεν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ Θεοῦ σῶμά ἐστιν... ὅτι δὲ εἰς θεότητα φύσιν μετεβλήθη, οὔτε τις Πατέρων ἢ πεφρόνηκεν ἢ εἶρηκεν, οὔτε ἡμεῖς διακείμεθα.

Οὐχὶ λοιπὸν τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς καὶ τῇ ἐπινοίᾳ μόνῃ τὰς φύσεις αὐτὰς γνωρίζει ὁ θεῖος Κύριλλος, διότι τοῦτο «τὸ ἀνύπαρκτον καὶ ἀνούσιον ἢ τὸ συγκεχυμένον καὶ ἠφανισμένον κατασκευάζει», ἀλλὰ τὴν διάκρισιν καὶ διαίρεσιν τούτων. «Ἐπινοίᾳ γὰρ ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ» ἢ ἀνθρωπίνῃ φύσιν ἀπὸ τῆς θείας φύσεως ἀπαξ ἠνώθη μετ' αὐτῆς «χωρίζεται». Διότι «πῶς τὰ μηδέποτε ἀλλήλων ὄντα κεχωρισμένα τὸν τῶν πάντη διαιρετῶν ὑποδέξεται λόγον;»¹⁶.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

16. Λεοντίου Βυζαντίου ἐνθ' ἄνωτ. 1932, 1937.

λεσεν ὁ Σεραφεῖμ καὶ τὸν τῆς Ρωσίας πρεσβευτὴν, τὸν δὲ λόγον ἐξεφώνησε θαυμαστῶς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρης²⁶².

Παρὰ τὴν ὄντως σπουδαίαν αὐτὴν πατριαρχικὴν δρᾶσιν ὁ Σεραφεῖμ Β', «ἄνθρωπος, τ' ἄλλα μὲν σεβάσιμος καὶ ἐκκλησιαστικός, ἀλλ' ἀγέρωχος τὸν τρόπον καὶ ὑπεροπτικός²⁶³, πρὸς δὲ καὶ «φιλοχρήματος»²⁶⁴, προῦκάλεσε τὸ μῖσος καὶ τὴν δυσμένειαν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀρχόντων.

Κατὰ Μάϊον τοῦ 1760 ὑποπτευθεὶς, ὅτι ὁ Ἀδριανουπόλεως Διούσιος ἀνεκοίνωσε μυστικὸν τι προσεπάθησε νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῶν συνοδικῶν καὶ ἄλλων αὐτοῦ καθηκόντων καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν ἐν Ἄδριανουπόλει ἔδραν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀπέτυχεν ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τῆ ἐπιμενῆσει τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ προστατῶν. Πλὴν ὁμως τῇ 14 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους «συνεστιαθεὶς μετὰ τὸν Ἀδριανουπόλεως παρέδωκε τῷ Τζαουσίη ὃν εἶχε κεκρυμμένον ἐν τῷ Πατριαρχείῳ. Καὶ ὁ μὲν Ἀδριανουπόλεως ἀπήλθεν ὡς οὐκ ἔδει, ἡ δὲ ὑπόληψις ἔλειπεν ἢ διὰ τὸν Πατριάρχην ἕως τότε καλῆ»²⁶⁵. Πάντως ἡ οὕτω πως μάλιστα γενομένη ἀπομάκρυνσις αὐτῆ τοῦ διαπρεποῦς ἐκείνου ἱεράρχου ἐξώργισε ὡς εἰκὸς σφόδρα τοὺς τε φίλους καὶ συνεπιτρόπους αὐτῷ ἐν τῷ φιλοσοφικῷ τμήματι τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, οἵτινες συγκεντρώσαντες ἅπαντα τὰ κατὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐκμεταλλευθέντες τὴν πρόσκλησιν καὶ παρουσίαν τοῦ πρεσβευτοῦ ἐν τῷ ἑορτασμῷ τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου, διέβαλον αὐτὸν τῇ ὑψηλῇ πύλῃ ὡς συνεννοούμενον δῆθεν μετὰ τῆς Ρωσίας κατὰ τῆς Τουρκίας²⁶⁶.

Συνεπείᾳ δὲ τούτων, μετὰ τριετῆ πατριαρχίαν, ἐπαύθη καὶ ἐξεδιώχθη τοῦ Θρόνου ὑπὸ τοῦ σουλτάνου (Ἰουλίου 24) καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὸν Ἄθωνα, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ διακινδυνεύσῃ ἢ ζωὴ αὐτοῦ²⁶⁷. Αὐτόθι δ' ἔκτισε κελλίον, τὸ Σεράγιον, σκοπῶν νὰ παραμείνῃ μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου²⁶⁸.

ἔτ. Ε' σελ. 602-606. Πρβλ. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 248, Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., Π.Ι.Μ., Ἀνδρέας Ἀπόστολος, ἐν «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. Δ', σελ. 631, Πολάκη Παρθενίου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος τῶν βαρβάρων, ἐν «Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι ἐκδιδομένῃ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», τόμ. Α', Ἐν Θεσσαλονικῇ 1953, σελ. 459-460, Τρεμπέλα Π., Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, Βίος, δρᾶσις καὶ μαρτύριον αὐτοῦ ἐν Πάτραις, ἐν Πάτραις 1956, σελ. 26.

262. Συνοδινού, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 159.

263. Κωνσταντινίδου, Κατάλογος, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 77 τόμ. Β', Μαθᾶ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 153.

264. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 248. Ὁ Γεδεών γράφει: «δυστυχῶς, ἡσσαν χρημάτων» (ἐνθ' ἄνωτ.).

265. Γεδεών, Χρ. Πατρ. Ἀκαδ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 152-53, Κομνηνού, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 385.

266. Συνοδινού, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 159.

267. Ὁ Σούλης (Ἡπ. Παιδεία, ἐνθ' ἄνωτ.) παρατείνει τὴν πατριαρχίαν τοῦ Σεραφεῖμ κατὰ ἐν ἔτος (1757-1761).

268. Ἐν τῷ ἀνεγερθέντι τούτῳ κελλίῳ ὑπάρχει ἡ ἐπι-

Ἄλλὰ μετὰ τινὰ ἔτη ἐκηρύχθη ὁ ρωσοτουρκικὸς πόλεμος καὶ προὐκλήθη διὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ Θεοδώρου Ὁρλώφ ἐπαναστάσεις τῶν Ἑλλήνων, ἐν ἔτει 1768. Παρθένιος ὁ Μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν²⁶⁹ ὕψωσεν ἐν Αἰγίῳ πρῶτος τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, συμμετέσχον δ' εἰς τὸ κίνημα τοῦτο καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Κορίνθου, Μεθώνης, Λακεδαιμονίας, ὁ πρ. Π. Πατρῶν καὶ Πρόεδρος Κερνίκης καὶ Καλαβρύτων Δανιὴλ καὶ Καλαμῶν. Ὁ δὲ Σεραφεῖμ Β' γνωστὸς ὡς φανατικὸς ρωσόφιλος καὶ μεμνημένος εἰς τὸ σχέδιον τῆς αὐτοκρατείας Ρωσίας Αἰκατερίνης Β'²⁷⁰ μετέβη εἰς τὸν ρωσικὸν στόλον, ἀγωνιζόμενος γενναίως διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος καὶ δι' ἐγκυκλίων προέτρεπε τοὺς Ἑλληνας εἰς ἐξέγερσιν κατὰ τοῦ τυράννου πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ. Καὶ ταῦτα ἐποίει καθ' ἣν ὥραν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Θεοδόσιος Β' (1769-1773), πιεζόμενος ὑπὸ τῶν τούρκων προφανῶς, προσεπάθει νὰ καθησυχάσῃ τοὺς χριστιανοὺς, διὸ καὶ ἀπεκλήρυξε καὶ καθήρεσε τὸν οὕτω πως ἐνεργοῦντα προκατόχον αὐτοῦ, ὃν καὶ κατήγγειλε τῇ ὑψηλῇ πύλῃ. Ἐν τῇ συνοδικῇ πράξει τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ ἀποκαλεῖται «ἀποστάτης, παραχοποιός, δημεγέρτης, ἀνὴρ αἰμάτων».

Ἄλλ' ἢ ἐπαναστάσεις ἐκείνη οὐδόλως ἐνισχυθεῖσα ὑπὸ τῶν ρώσων, μάλιστα δ' ἐγκαταλειφθεῖς εἰς τὴν τύχην τοῦ ὀλληνικὸς λαός, προὔξενησε ὀλέθρια κακά. Αἱ δὲ ἱ. Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους μεγάλας ζημίας ὑπέστησαν, ἔνεκα τῆς κινήσεως τοῦ Σεραφεῖμ²⁷¹, ὅστις ὁμως δραπετεύσας ἐξ αὐτοῦ αὐτοεξωρίσθη εἰς τὴν Ρωσίαν περίλυπος πάντως διὰ τὴν τοιαύτην ἄδοξον ἐκβασιν τοῦ ἀγῶνος, τῆς μεγάλης Αἰκατερίνης ἐκμεταλλευθείσης τὸ τίμιον αἶμα τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων διὰ τὰ πανσλαυικά της ὄνειρα, ἐνῶ οὗτος ἠλιπίζε τὴν ἐκ τῆς ὀρθοδόξου Ρωσίας ἀνάστασιν τοῦ Ἑθνους²⁷².

Ὁ Σεραφεῖμ φαίνεται εἰσέτι ζῶν ἐν ἔτεσι 1781-1782²⁷³. Ἀποθανὼν δ' εἰς Κίεβον²⁷⁴, ἐτάφη ἐν τῇ ἱ. Μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως ἐν Λυβοῦ τῆς Οὐκρανίας, πλησίον τοῦ Πατριάρχου πρ. Κωνσταν-

γραφή: «Ἀποβὰς ἤδη ἐντίμως ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον ἐδῶ ἦλθεν εἰς τὸ Ὅρος καὶ ἠγόρασε Κελλίον Βατοπεδινόν, τὸ πρῶτον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου δι' οἰκείαν ἡσυχίαν μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου» (βλ. Συνοδικοῦ, ἐνθ' ἄνωτ.).

269. Σίνα Γ., Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Παρθένιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, ἐν «Ἡπειρωτικῇ Ἔστια», τόμ. Β' (1953), σελ. 569.

270. Συνοδικοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., τοῦ αὐτοῦ, Οἱ ἀγῶνες τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους, ἐν «Ἐκκλησία», ἔτ. ΙΓ' (1935), ἐκδοσις Β' διπλασιασθεῖσα (ἀνέκδοτος).

271. Βοβολίνη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 64, Παπαδοπούλου Χρυσ., Ἡ Ἑλλην. Ἐκκλησι., ἐνθ' ἄνωτ., «Θεολογία», σελ. 484, 485, ἐν Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλ., τόμ. Ι' σελ. 673.

272. Συνοδικοῦ, ἐνθ' ἄνωτ.

273. Μέντζου, ἐνθ' ἄνωτ. Ὁ αἰμνηστος Συνοδικὸς γράφει, ὅτι ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τῷ 1779 (βλ. σελ. 160). Ὁ δὲ Παντελάκης μετὰ τὸ 1776, χωρὶς νὰ προσδιορίζῃ ἐπακριβῶς (βλ. Ε. Δ. Παντελάκη), Σεραφεῖμ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐν «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. ΚΑ', σελ. 660).

274. Νεώτ. Ἐγκυκλ. Λεξικόν, τόμ. ΙΣΤ', σελ. 951.

τινουπόλεως Ἀθανασίου τοῦ Γ', τοῦ Πατελλάρου²⁷⁵.

Γνωσταὶ πράξεις ἐκκλησιαστικαὶ τοῦ Σεραφεῖμ Β', ἐκδοθεῖσαι κατὰ τὴν τριετῆ πατριαρχεῖαν αὐτοῦ, εἶναι αἱ ἑξῆς: α) Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1757, προσήρτησεν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τὴν Μητροπόλιν Χαλεπίου, ὑποκειμένην ἄχρι τοῦδε τῷ Πατριαρχεῖῳ Ἀντιοχείας²⁷⁶. β) Τῷ 1759, μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἐξέδωκε σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Δρυϊνουπόλει γυναικείας ἱ. Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου, ἣτις κατέστη σταυροπηγιακὴ²⁷⁷. γ) Μηνὶ Ἰουνίῳ ἱ.ε. δι' ἑτέρου σιγίλλιου κατέστησεν ὡσαύτως σταυροπηγιακὴν τὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ Δρυϊνουπόλεως ἱ. Μονὴν Θεοτόκου, τοῦ Δουράκου²⁷⁸. δ) Μηνὶ Αὐγούστῳ ἱ.ε. ἀπέλυσεν ἕτερον σιγίλλιον, δι' οὗ ἐκρατύνοντο τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παραμυθίας ἱ. Μονῆς Γηρομερίου²⁷⁹. ε) Τῷ αὐτῷ ἔτει ἕτερον σιγίλλιον περὶ τοῦ ἱ. Ναοῦ τῆς Θεοτόκου Π. Πατρῶν²⁸⁰. ς) Τῷ αὐτῷ ἔτει σιγίλλιον ὡσαύτως περὶ τῆς ἐν Κούλουρη (Σαλαμίῃ) ἱ. Μονῆς τῆς Θεοτόκου²⁸¹. Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁμοίως σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἱ. Μονῆς τοῦ ἁγίου Μελετίου²⁸². η) Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπίσης σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ποντοθρακείᾳ χωρίου τῆς Χαλκηδόνος²⁸³. θ) Τῷ 1760, Ἰουλίου 26, δι' ἐπισήμου πράξεως κατέστησε μ. Σκευοφύλακα τῆς Μ. Ἐκκλησίας τὸν Ἀθανάσιον Κομνηνὸν Ὑψηλάντην²⁸⁴. ι) Τῷ αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἐξέδωκε σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Θήρᾳ τῶν Κυκλάδων (Σαντορίνη) ἱ. Ναοῦ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης²⁸⁵. ια) Τῷ αὐτῷ ἔτει καὶ μηνί, ἕτερον σιγίλλιον, δι' οὗ ἀνεκήρυξε σταυροπηγιακὸν τὸν ἱ. Ναὸν τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Κοντοχωρίῳ τῆς αὐτῆς νήσου²⁸⁶. ιβ) Τῷ αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Δεκεμβρίῳ, δι' ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἀφῆρεσε τὰ Μοσχονήσια ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου καὶ συνήνωσε ταῦτα τῇ Μητροπόλει Μυτιλήνης²⁸⁷. ιγ) Τῷ αὐτῷ ἔτει σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Ρόδῳ ἱ. μονῆς τῆς Θεοτόκου²⁸⁸. ιδ) Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁμοίως σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πριγκίπου ἱ. μονῆς ἁγίου Γεωργίου, τοῦ Κουδουνᾶ²⁸⁹. ιε) Τῷ αὐτῷ ἔτει ἕτερον σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν τῇ ἐπαρ-

275. Συνοδικοῦ, ἐνθ' ἄνωτ.

276. Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ.

277. Ἐνθ' ἄνωτ., Μέντζου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 1003.

Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 480.

278. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., Μέντζου, αὐτόθι.

279. Γεδεών, αὐτόθι, Γερμανοῦ, Ἐπισκ. Κατάλογος... ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 32-34, Μπάρα Β., Πατριαρχικὴ Ἐπαρχία Γηρομερίου, ἐν «Ἡπειρωτικῇ Ἔστια» ἔτ. Β, (1953), σελ. 562, Μέντζου, ἐνθ' ἄνωτ., Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ.

280. Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ.

281. Αὐτόθι.

282. Ἐνθ' ἄνωτ.

283. Αὐτόθι, σελ. 282.

284. Μέντζου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 896.

285. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 481.

286. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ.

287. Αὐτόθι.

288. Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ.

289. Αὐτόθι, σελ. 48-481.

χία Θηβών ἰ. μονῆς Μακαριωτίσσης²⁹⁰. ἰς) Τῷ αὐτῷ ἔτει διὰ συνοδικῆς πράξεως προεβίβασε τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀγαθοπόλεως εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν, ἀποσπᾶσας αὐτὴν ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως²⁹¹. ἰζ) Δι' ἑτέρας κανονικῆς διατάξεως διέταξε τοῖς ὀρθοδόξοις, ὅπως βαπτίζωσι ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς τὰ νήπια τέκνα αὐτῶν²⁹². Ἀχρονολόγητον ὡσαύτως εὐρηται πατριαρχικὸν αὐτοῦ γράμμα, ἐνοῦν τὴν ἐπαρχίαν Γηρομερίου μετὰ τῆς Ἐπισκοπῆς Βοθροντοῦ καὶ Γλυκέως, ὅπερ δι' ἑτέρου σιγιλλιώδους γράμματος, ἐκδοθόντος ἐν ἔτει 1761, μηνὶ Ἰουλίῳ, ἠκυρώθη²⁹³, ὑπὸ τοῦ καταλαβόντος τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Ἰωαννικίου Γ' (1761-1763), ἐν ᾧ ἀναγράφονται: «...ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πρὸ ἡμῶν ὀπωσδήπως κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ ὑπεισφρήσαντος κακο-Σεραφεῖμ, εὐλόγου μὲν αἰτίας ἐπειλημμένης μηδεμιᾶς, φιλοδίκῳ δὲ γνώμῃ καὶ δυναστείᾳ κινουμένου, ἔφθασε προεκδοθῆναι γράμμα αὐτοῦ ἐν μεμβράναις πατριαρχικὸν συνοδικόν, διορίζον κακῶς καὶ παραλόγως πάντῃ ἀποφαινόμενον... τούτου χάριν ἡ Μετριότης ἡμῶν συνάρσει θεῖα κλπ...», ἵνα τὸ μὲν ὀπωσδήπως προεκδοθῆν παρὰ τοῦ πρὸ ἡμῶν κακοΣεραφεῖμ ἰδίᾳ αὐτονομίᾳ καὶ βίᾳ τυραννικῆ κατὰ τὸ «ἔστω ἡ ἰσχὺς ἡμῶν νόμος», γράμμα ἐκεῖνο ὡς ἡμαρτημένον καὶ ἐπιλήψιμον καὶ βίαιον καὶ κακόσχολον καὶ ἐκκήρυκτον, ἄκυρον μὲν καὶ ἀνίσχυρον καὶ ἀνενέργητον καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογιζόμενον²⁹⁴.

9. Γαβριήλ Δ' (1780-1785).

Ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ, ἐν ἣ ἔξεπαιδεύθη, γενόμενος κάτοχος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, διαθέτων καὶ πολλὴν καλλιφωνίαν.

Ἐν Σμύρνῃ ὑπηρέτησε, τὸ πρῶτον, παρὰ τῷ περιωνύμῳ αὐτῆς Μητροπολίτῃ Νεοφύτῳ, τῷ ἐκ τῆς νήσου Λέρου καταγομένῳ²⁹⁵. Συστάσει δ' αὐτοῦ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Πατριαρχείων ἐξελέξατο αὐτὸν Ἐπίσκοπον Μοσχονησίων, ἄγνωστον τότε ἀκριβῶς, αὐτὸς δ' ὁ προστάτης αὐτοῦ μεθ' ἑτέρων Ἀρχιερέων προέβη εἰς τὴν εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίαν του. Κατὰ δὲ Νοέμβριον τοῦ 1767, «πραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον πεποιηκότος» τοῦ Ἀρχιερέως Παρθενίου ἐκ τοῦ μητροπολιτικοῦ Θρόνου τῶν Ἰωαννίνων²⁹⁶, ἐξελέγη²⁹⁷ «ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μοσχονησίων κύρ Γαβριήλ»²⁹⁷ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων.

Ἡ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ πρωτευούσῃ ἀρχιερατεία

290. Ἐνθ' ἄνωτ.

291. Γε δ ε ω ν, ἐνθ' ἄνωτ.

292. Αὐτόθι.

293. Γε ρ μ α ν ο Ὑ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 35-38.

294. Αὐτόθι, σελ. 39.

295. Ἀ λ ε ξ ο Ὑ δ η, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 219, ἀρχιερατεία μετὰ τῶν ἐτῶν 1721-1734.

296. Ἡ αὐτόθι ἀρχιερατεία τοῦ Παρθενίου ὑπῆρξεν ὀλιγοήμερος κατὰ τὴν α' περίοδον, διότι ἐπηκολούθησε καὶ δευτέρα.

297. Γε ρ μ α ν ο Ὑ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 69, Κ ὠ δ ι ε Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακείου Στ, σελ. 163.

τοῦ Γαβριήλ διήρκεσε τρία ὅλα ἔτη καὶ μῆνας ὀκτώ, διότι ὁ προκατόχος αὐτοῦ Γρηγόριος, ὅστις καθήρεθη, κατὰ Μαΐιον τοῦ 1767 καὶ ἐξώσθη ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἤδη ἐπέτυχεν οὐ μόνον νὰ ἀθωωθῆ καὶ τὸ ἀρχιερατικὸν ὄξϊωμα νὰ διατηρηθῆ, ἀλλὰ καὶ τὸν Θρόνον αὐτοῦ νὰ καταλάβῃ, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ 1771, ὁ δὲ κανονικῶς ποιμαίνων τὴν παροικίαν ταύτην ἐτέθη ἄχρι καιροῦ ἐν διαθεσιμότητι. Ταῦτα δὲ πάντα συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ παρὰ πόδας πράξει τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἡ ἀγιοτάτη μητρόπολις Ἰωαννίνων...πρὸ χρόνων ἤδη τριῶν καιρικαῖς τισι περιπετείαις καὶ περιστάσεσι περιπέπτωκεν ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ χρόνους ἤδη τριάκοντα πνευματικῶς προϊσταμένου κύρ Γρηγορίου ἐξωσθέντος τῆς ἐπαρχίας ἐπ' οὐδενὶ μὲν ἐγκλήματι κανονικῶ καιθαιροῦν ἔχοντι τὴν ἀρχιερατικὴν ἀξίαν καὶ προστασίαν, καιρικαῖς δὲ τισι περιστάσεσι καὶ ἀνάγκαις, ὧν ἕνεκα ἀπεβλήθη μὲν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ὁ γνήσιος οὗτος πνευματικὸς αὐτῆς προστάτης, ἀντικατεστάθη δὲ ὁ ἦδη ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύων κύρ Γαβριήλ.» Ἐκτοτε γοῦν ὁ διαληφθεὶς κύρ Γρηγόριος πειθαρχήσας τῇ ἐξενεχθείσῃ ἐκκλησιαστικῇ ψήφῳ διετέλεσεν ἐφησυχάζων καὶ ἐν προσδοκίᾳ ὧν τῆς ἐν καιρῷ θεραπείας καὶ διορθώσεως, ἅτε δὴ καὶ τοῦ λογικοῦ ἐκεῖνου ποιμνίου δεινοπαθούντος ἐπὶ τῇ στερήσει καὶ ὀρφανίᾳ τοῦ γνησίου ποιμένου αὐτῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ αἰτουμένου καὶ ἀνάκαλουμένου εἰς πνευματικὴν αὐτῶν ἐπίσκεψιν διὰ κοινῶν ἀναφορῶν· οὕτω γοῦν διακειμένων τῶν κατὰ τὴν ρηθεῖσαν μητρόπολιν Ἰωαννίνων καὶ ἐπανορθώσεως δεομένων καὶ σκέψεως τανῦν προταθείσης περὶ τῆς θεραπείας τοῦ πεπονηκότος ἐκκλησιαστικοῦ τούτου μέλους, ἀπεφάνθη κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ ψήφῳ τῆς ἐνδημούσης ἱεράς τῶν συναδέλφων ἀρχιερέων συνόδου συνωδᾶ τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι, ἀποκαταστήσασιν τὸ δίκαιον κατὰ χώραν καὶ τὸν μὲν διαληφθέντα κύρ Γρηγόριον, ὡς ἄνευ τινὸς κανονικοῦ ἐγκλήματος ἐκπεσόντα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ταύτης, ἦν ἐν διαστήματι χρόνων ἤδη τριάκοντα διετέλεσε γνησίως ἐπισκεπτόμενος, ὡς ἐφημεν, ἐπαναλαβεῖν αὐτὴν καὶ ἐπισκέπτεσθαι αὐτῆς πνευματικῶς τὸ ἐν αὐτῇ λογικὸν τοῦ Χριστοῦ ποιμνιον καὶ διοικεῖν αὐτὴν θεοφιλῶς ὡς γνήσιον πνευματικὸν αὐτῆς προστάτην, τὸν δὲ ρηθέντα κύρ Γαβριήλ ἀποστήναι τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης καὶ ἐφησυχάσας μηδεμίαν μετοχὴν οὔτε μὴ κανονικὸν τὸ δίκαιον ἔχοντα ἐν αὐτῇ... (Ἰούνιος 1771)²⁹⁸.

Μετὰ δὲ ταῦτα κατεστάθη, ἄγνωστον πότε²⁹⁹, εἰς τὴν Μητρόπολιν Παλαιῶν Πατρῶν, ἦν ἐποίησε μέχρι τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ ἐκλογῆς.

Ἐν ἔτει 1780 ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Σωφρόνιος Β', ὁ ἀπὸ Ἱεροσολύμων³⁰⁰,

298. Γε ρ μ α ν ο Ὑ, ἐνθ' ἄνωτ., Κ ὠ δ ι ε Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακείου, τόμ. Ζ', σελ. 21.

299. Ὁ Γε δ ε ω ν γράφει τῷ 1769, ἀλλ' εἶναι προφανῶς λάθος.

300. Ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπατριάρχευεν ὁ Σωφρόνιος Ε'

εις διαδοχὴν τοῦ ὁποίου, ψήφοις κανονικαῖς, ἐκλήθη εἰς τὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Παλ. Πατρῶν Γαβριήλ, τῆ 8 Ὀκτωβρίου 1780³⁰¹.

Ἐντύπωσιν προκαλεῖ τὸ γεγονός, τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ σπανίως πατριαρχικὴ ἐκλογή ἐγένετο ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις μάλιστα, ἀπουσιάζοντος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὑποψηφίου προσώπου. Καὶ ὁ Παλ. Πατρῶν Γαβριήλ ἐδέχθη τὸ ἄγγελμα τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς παροικίας του. Νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐνήργησε διὰ φίλων καὶ γνωστῶν Ἀρχιερέων καὶ μὴ, ἐν τῇ βασιλευούσῃ διαμενοντων, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς πατριαρχείας; Πάντως ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀφίκετο τῆ 11 Δεκεμβρίου, καθ' ἣν ἐνεθρονίσθη καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας.

Γαβριήλ ὁ Δ' ἦτο «εὐπρεπὴς τὸ σῶμα, ἀγαθὸς τοὺς τρόπους, ἐκκλησιαστικώτατος, εὐφῶνος καὶ ἐγκρατῆς τῆς Μουσικῆς»³⁰², «ἀνὴρ πρᾶος, ἐπιεικῆς καὶ φιλόπτωχος»³⁰³ ὡς δ' ἐκ τούτου «οὐδένα παρελύπησεν ἢ ἀλογούντα οὐκ ἐθεράπευσέ» ποτε, καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ Μακρᾶιος³⁰⁴. Παρὰ ταῦτα ὅμως φαίνεται ὅτι ἦτο ἀδυνάτου χαρακτήρος ἄνθρωπος. Διότι, ὁ Προῦσης Μελέτιος (εἶτα Νικομηδείας) πολλὰκις ἐπεβάλλετο αὐτῷ καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίᾳ ἐτη τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ ἐνήργει «ὡς δικτάτωρ» τῆς Ἐκκλησίας³⁰⁵. Ὁ ρηθεὶς Μακρᾶιος σημειοῖ: «Πάντα ἤγε καὶ ἔφερε, καὶ οὐδὲν ἐγένετο ἄνευ τῆς αὐτοῦ γνώμης καὶ ἐιδήσεως». Ὁ δὲ Πατριάρχης οὐ μόνον οὐδαμῶς ἀντέδρα εἰς τὰς τοιαύτας τολημῆρας ἀληθῶς ἐπεμβάσεις εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ διὰ πλείστα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα «εἰς αὐτὸν ἀπέβλεπε κατ' ἀρχάς», ἔξ οὗ τὰ μάλιστα καταφαίνεται ἡ ἀδυναμία καὶ «μετριότης» τῆς τε θελήσεως καὶ ἐπιβλητικότητος αὐτοῦ³⁰⁶.

Ὁ Πατριάρχης Γαβριήλ ἐπελήφθη τοῦ ζητήμα-

(1771-1774), καὶ Κωνσταντινουπόλεως (1774-1780), Παπαδοπούλου Χρυσ., Κατάλογοι... ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 739, τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἱεροσόλυμα 1910, σελ. 797.

301. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ.

302. Μαθᾶ, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 159.

303. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 666.

304. Μακρᾶιος, ἐνθ' ἄνωτ. Ἄπορον ἐν τούτοις τὸ διαλαμβανόμενον ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Δυοβουνιώτου δημοσιευθέντι χειρογράφῳ (95 φυλ. 36 ἐ.) περὶ τοῦ Γαβριήλ Δ' σχόλιον καθ' ὃ οὗτος «ἐπίορκος καὶ ἀχάριστος καὶ ψεύστης 1780 καὶ παράνομος» (βλ. ἐνθ' ἄνωτ., ἀριθμ. φύλ. 272, σελ. 4).

305. Γενναδίου, Ἐξέχουσαι..., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 10.

306. Αὐτόθι, σελ. 11. Τῷ 1783, μηνὶ Ἰανουαρίῳ, λαμβάνονται μέτρα κατὰ τοῦ ἐν τῷ μεταξύ γενομένου Νικομηδείας Μελετίου (Ἀποπέμπεται ἕνεκα ραδιουργιῶν (εἰσηγήσει τοῦ Πατριάρχου;) εἰς τὴν ἔδραν του, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἄνθρωπος του Προῦσης Ἀνθίμος, κατόπιν σουλτανικοῦ ὄρισμοῦ», ὃν προεκάλεσαν μᾶλλον ἀντιτιθέμενοι ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες. Ἐπιδιώκων δ' ὅπως ἀκυρώσῃ τοῦτον, δέχεται τὸ δεύτερον πλήγμα τῆς ἐν τῷ Σινᾷ ἐξορίας αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ μεσολαβῆσει τοῦ ἰσχυροῦ φίλου του Μαχμούτ Βῆ κατωρθώνει νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ Κάϊρον, ἔνθα ὅμως συνεχίζει τὴν προτέραν του τακτικὴν διὰ τὴν ἀνατροπὴν ἰσως τοῦ Γαβριήλ. Ὅθεν καθαιρεῖται παντελῶς τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ ἐξώνεται τέλειον ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, εἰς τὴν πέμπεται ὁ Βιζύης Γεράσιμος, ὁ ἐκ Κύπρου (βλ. Γενναδίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 11, 12).

τος, ὅπερ ἀπησχόλει εἰσέτι τὸ ἀγιώνυμον Ὅρος τοῦ Ἄθω. Τοῦτο ἀπὸ τριακονταετίας συνεταράττετο σφόδρα ἐκ τῶν ἀναφυσῶν ἐρίδων περὶ τῶν κολλύβων καὶ μνημοσύνων. Σύνοδος τοῦ 1776, ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθούσα, ἐπὶ Σωφρονίου Β', μετεχόντων τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀβραμίου (1775-1787) μετὰ 16 Ἀρχιερέων, εἶχεν ἀφορίσει τοὺς ἀθετοῦντας τὰ ἐν Κυριακῇ τελούμενα μνημόσυνα, ἀρχηγούς τῶν κολλυβάδων Ἀθανάσιον Πάριον, Ἰάκωβον τὸν Πελοποννήσιον, Ἀγάπιον τὸν Κύπριον, Νεόφυτον τὸν Καυσοκαλυβίτην, Χριστοφόρον Προδρομίτην καὶ Νικόδημον Ἀγιορείτην³⁰⁷. Μετὰ ταῦτα ὅμως ἔτυχον συγχωρήσεως. Συγκεκριμένως δὲ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁ Ἀθανάσιος³⁰⁸ ὑπέβαλε σχετικὴν αἴτησιν μετανοίας τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, ὁ δὲ Πατριάρχης Γαβριήλ Δ', τῷ 1781, ἠθώωσεν αὐτὸν ἐκ τοῦ συνοδικοῦ ἀφορισμοῦ καὶ ἐχορήγησε τὴν ἄφεσιν καὶ συγγνώμην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας³⁰⁹. Πρὸς τούτοις, συνοδικῶς ἐτροποποίησε (1784) τὰ ἐν ταῖς ἰ. Μοναῖς τοῦ Ἁγίου Ὅρους παλαιὰ Τυπικὰ δι' ἰδίου τοιοῦτου, ὅπερ ἰσχύει ἐν αὐταῖς μέχρι σήμερον. Διὰ τοῦ νέου δὲ τούτου Τυπικοῦ εἰσήγαγε τὸ αὐστηρὸν κοινοβιακὸν λεγόμενον σύστημα, ἀντὶ τοῦ ἰδιορρυθμοῦ εἰς τὴν ἰ. Μοῆν Ξενοφώντος, κατ' ἀρχάς, καὶ κατόπιν εἰς τὰς ἄλλας, τὰς περισσοτέρας, ἰ. Μονάς³¹⁰.

Ἐπὶ τῇ πατριαρχείᾳ Γαβριήλ τοῦ Δ' ἀνηγέρθησαν ὀρθόδοξοι ἰ. Ναοὶ ἐν τῇ Καλκούτῃ τῶν Ἰνδιῶν (1782)³¹¹, τῇ Βιέννῃ καὶ τῇ Τεργέστῃ³¹².

Μετὰ τοῦ Πατριάρχου τούτου, πλὴν ἄλλων,

307. Ὁ Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ἀνεκνήρυχθη εἰς Ἁγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ συνοδικῆς καὶ πατριαρχικῆς πράξεως τῆ 31 Μαΐου 1955, δι' ἧς ὠρίσθη ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξῃς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης συναριθμῆται τοῖς ὁσίοις καὶ ἁγίοις τῆς Ἐκκλησίας ἀνδράσιν ἐτησίοις ἱεροτελεστίαις καὶ ἀγιστείαις τιμώμενος καὶ ὕμνοις ἐγκωμίων γεραίρόμενος τῇ 18 Ἰουλίου, ἐν ἡ μακαρίως πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν...» (βλ. Θεοκλήτου Διονυσίου, Μοναχοῦ, Ἁγιος Νικόδημος, ὁ Ἀγιορείτης. Ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του 1749-1809, Ἀθήναι, «Ὀρθοδοξία», ἔτ. Α' (1955), σελ. 99-102, 388-392.

308. Σπουδάσας ἐν Σμύρνῃ, τῇ Ἀθωνιάδι Σχολῇ καὶ ἐν Κερκύρᾳ, ἐδίδαξεν ἐν Ἀγίῳ Ὅρει καὶ Χίῳ. Ἀνεδείχθη εἰς τῶν πολυγραφωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ. Ἀπέθανε τῷ 1813 (βλ. Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 711).

309. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 669, «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», τόμ. ΛΕ' (1934), σελ. 144, Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 661, Σωφρονίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 82.

310. Δελικάνη, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Α', σελ. 281 ἐξ., Μοσχοπούλου Ν., Ὁργάνωσις, διοικήσις, δίκαιον Ἁγίου Ὅρους ἐν «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. Β, σελ. 334, Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 700.

311. Βιτάλη Φιλαρέτου, Ἀρχιμανδρίτου: Ὁ Ἱεροκήρυξ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Ἱεραπόστολος ἐν Ἰνδίαις Γρηγόριος, ὁ Σίφνιος, ἐν «Ἐκκλησία», ἔτ. ΛΖ' (1960) σελ. 426 ὑποσ. 10, Ἰνδικὴ Ἀλληλογραφία ἡτοῖ Γρηγορίου Ἱερομονάχου, Ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἱεροκήρυκος τοῦ Σίφνιου, Ἐπιστολαὶ πρὸς τινος μετὰ τινων ἀπαντήσεων καὶ τινων Ὁμιλιῶν, ὑπὸ Ἡλ. Τανταλίδου, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1852, σελ. 1'.

312. Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., Παπαδοπούλου, Ἱστορία Ἐκκλ. Ἀλεξ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 785-786, Π(λούμη) Π.Π., Γαβριήλ Δ', ἐν «Μ.Ε. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. Η', σελ. 6, Σάθα, Μεσ. Βιβλ., τ. Γ', σελ. 327.

διετήρει συχνήν ἀλληλογραφίαν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Μεθώνης Ἀνθιμος (1745-1770) ³¹³.

Ὁ Γαβριήλ Δ' ἀπέθανε ἐπὶ τοῦ Θρόνου, τῆς 29ῆς Ἰουνίου 1785 καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἐν μεγάλῳ Ρεύματι Ναῶ τῶν Ταξιαρχῶν.

Πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ αὐτοῦ πράξεις ἐκδομένα καὶ γνωσταὶ ἡμῖν εἶναι αἱ ἀκόλουθοι: α) Τῷ ἔτει 1781, μηνὶ Φεβρουαρίῳ, ἐξεδόθη σιγίλλιδες γράμμα προσηλοῦν τῆ ἱ. Μονῆ τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ τὴν ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Ταλαντίου σταυροπηγιακὴν ἱ. Μονὴν τῆς Θεοτόκου, ἐπικλημένης «Ἱερουσαλήμ» ³¹⁴. β) Ἀδήλω μηνί, ἱ. ἔτους, ἕτερον σιγίλλιδες ἐπὶ μεμβρανῶδους χάρτου γράμμα περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ἐν Σύρῳ (ἄνω) τῶν Κυκλάδων ἱ. Ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου ³¹⁵. γ) Δεκεμβρίου 6 ἱ. ἔ. «ἐκδοσις» πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Λευκάδος, ὅπως μεταθέτῃ εἰς Βενετίαν ἐπ' ὀνόματι Μητροπολίτου Φιλαδελφείας τὸν τέως Ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου Σωφρόνιον ³¹⁶. δ) Τῷ ἔτει 1782, μηνὶ Ἰανουαρίῳ, συνοδικὴ πράξις πρὸς τὸν νέον Μητροπολίτην Φιλαδελφείας ³¹⁷. ε) Κατ' Ἀπρίλιον ἱ. ἔ., σιγίλλιδες γράμμα περὶ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίου καὶ Ἀργους ἱ. Μονῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, Ξεροκαστέλλι ³¹⁸. ς) Τῷ 1783, μηνὶ Ἰουλίῳ, συνοδικὸν πατριαρχικὸν βεβαιωτήριον γράμμα περὶ τῆς δι' ἰδίων μόχθων καὶ ἀναλωμάτων συσταθείσης ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς ὑπὸ τῶν Μοναχῶν Γερασίμου καὶ Ἀγαπίου ³¹⁹. ζ) Τῷ ἔτει 1784, μηνὶ Ἰανουαρίῳ, σιγίλλιδες γράμμα περὶ τῆς ἐν Νάξῳ Σχολῆς ³²⁰. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐξεδόθησαν σιγίλλια η) Περὶ τῆς ἱ. Μονῆς Θεοτόκου, ἐν Χρυσουπόλει ³²¹, θ) Περὶ τῆς γυναικείας ἱ. Μονῆς τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ νήσῳ τῶν Κυκλάδων Τήνῳ ³²², ι) Περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ ἱ. μονῆς τῆς Θεοτόκου, Ἀκρωτηριανῆς, ια) Περὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἀμφισσαν μοναστηρίου τοῦ Προφήτου Ἡλίου, ιβ) Τῷ ἔτει 1875 σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Ἱγιάσῳ ἱ. μονῆς τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος ³²³, ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τῆς ἐν Κεφαλληνίᾳ ἱ. μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ³²⁴.

Ῥσαύτως γνωρίζομεν τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀναγνώ-

313 Γριτσοπούλου Τ., Ἀρχιερεῖς ἐκ Δημητσάνης τοῦ ἸΗ' αἰῶνος, ἐν «Ἀρχαῖον Ἐκκλησ. καὶ Κανον. Δικαίον», ἔτ. ΙΔ' (1959), σελ. 19.

314 Παπαδοπούλου Χρυσ., Ἀθήναι, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 187.

315 Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. Δ', σελ. 909.

316 Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ.

317 Αὐτόθι.

318 Αὐτόθι.

319 Γριτσοπούλου Τ., Ἐγγραφα περὶ τῆς Σχολῆς Δημητσάνης, ἐν «Ἀρχ. Ἐκκλησ. καὶ Κανον. Δικαίον», ἔτ. ΙΕ' (1960), σελ. 95-99.

320 Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., «Παρνασσός», τομ. Ι, σελ. 25-27.

321 Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 483.

322 Αὐτόθι, σελ. 483-484.

323 Ἐνθ' ἄνωτ., Ἰεζεκιήλ (ἀποθ. μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος), Ὁ ἐθνικὸς ἐπίσκοπος Σαλώνων, ἐν «Θεολογία» τόμ. Ι' (1932), σελ. 230, περ. «Ἑλληνικά», Ε' (1932), σελ. 178.

324 Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ.

ρισιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Ὁρους Σινᾶ καὶ τὴν συνοδικὴν διάταξιν περὶ τῆς χειροτονίας τῶν χειροτονουμένων νέων ἀρχιερέων ³²⁵.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ

10. Ἰωακείμ Β' (α' 1860-1863, β' 1873-1878).

Κοκκώδης, ἐπωνυμύμενος ἐγεννήθη ἀρχὰς τοῦ ἱθ' αἰῶνος ἐν Καλλιμασίᾳ τῆς μυροβόλου Χίου, ἐνθα ἔλαβε τὴν στοιχειώδη μόρφωσιν. Προσληφθεὶς κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μητροπολίτου Σοφίας Ἰωακείμ ³²⁶, ὡς γραμματεὺς αὐτοῦ, εἶτα ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον, λαβὼν, ἀντὶ τοῦ κοσμικοῦ Ἰωάννης, τὸ ὄνομα Ἰωακείμ, καὶ ἐχειροτονήθη διάκονος ³²⁷. Μετὰ ταῦτα προσελήφθη ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Βενεδίκτου ³²⁸, ὡς ἀρχιδιάκονος καὶ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς αὐτοῦ. Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἐδιδάχθη κατ' οἶκον παρὰ τῷ Ἀθ. Παλιδᾷ, εἶτα δὲ παρηκολούθησε καὶ ἀνώτερα μαθήματα παρὰ τοῦ δι)λου Ἀναστασίου Σακελλαροπούλου, οὗχ ἦττον καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως συνέχισε διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ Γραμμένου τῆς Ἠπείρου δ)λου Γ. Αἰσώπου ἢ Κρασιᾶ ³²⁹.

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1827, προτάσει τοῦ προστάτου αὐτοῦ μητροπολίτου, ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ἱ. Συνόδου τῶν Πατριαρχείων μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Δελφίνου, εἰς διαδοχὴν τοῦ πρὸς

325. Ὁρα Γεδεών Μ., Πατρ. Διατάξεις, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 266-68, Μίλας Νικοδήμου, Ἐπισκόπου Ζάρας τῆς Δαματικῆς, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, συνταγὴν κατὰ τὰς γενικὰς ἐκκλησιαστικὰς πηγὰς καὶ κατὰ τοὺς ἐν ταῖς αὐτοκεφαλαῖς Ἐκκλησίαις ἰσχύοντας εἰδικούς νόμους, μεταγλωττισθὲν ὑπὸ Μελετίου Ἀποστολοπούλου, ἐκ Ἀθηνῶν 1961, σελ. 164, πρβλ. Τὸ Κανονικὸν δίκαιον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ, ἐν ΚΠόλει 1868, σελ. 136-141.

326. Οὗτος τὸν Ἰούνιον 1822 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Φαναριοφερσάλων, μεταθεθεὶς τὸν Νοέμβριον τοῦ ἱ. ἔ. εἰς τὴν Μητρόπολιν Σοφίας, ἐξ ἧς τὸν Ἰούνιον 1830 κατέστη Βιδύνης καὶ ἐν συνεχείᾳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένετο Ἰωαννίνων, ἐξ ἧς Μητροπόλεως ἐπαύθη τῷ 1835 (βλ. Ἀλεξούδη, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 222, ἐνθα γ ρ α π τ ε ο ν 1822 ἀντὶ 1823, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ. «Ὀρθοδοξία», ἔτ. ΛΑ' (1956), σελ. 442, 443 καὶ ἔτ. ΛΒ' (1957), σελ. 78, 79, 86.).

327. Ζιγαβηνοῦ Γρηγορίου (ἱεροδ.), Λόγος ἐπικήδειος.

328. Ἐν Ἰωαννίνοις ἀρχιερέατευσεν ὁ ἀπὸ Νύσσης Βενεδίκτος κατὰ τὴν περίοδον: Αὐγούστος 1826 μέχρι Σεπτεμβρίου 1830, ὅτε ἀπέθανε (βλ. Ἀθηναγόρα, Ἡ Ἐκκλησ. Ἰωαννίνων, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 43, 44, Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 70, Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., ἔτ. ΛΑ', σελ. 448, ἔτ. ΛΒ', σελ. 79).

329. Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 701, τοῦ αὐτοῦ, Ἰωακείμ Β', ἐν «Μ.Ε. Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμ. ΙΓ', σελ. 346, τοῦ αὐτοῦ, Ἐπιφανεῖς κληρικοὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν (1921-1921) ἐν «Παν. Λεύκωμα», τομ. Ε', σελ. 54, Μπάρρα Β., Ἡ ἐπισκοπὴ Δρυϊνουπόλεως, ἐν «Ἠπ. Ἐστία» Ἰωαννίνων, τόμ. Α' (1952) σελ. 564, Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. Θ', σελ. 1110, Σαβράμη Ε., Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν Ἰωαννίνων, ἐν «Ἠπειρωτικὰ Χρονικά», ἔτ. Ζ' (1932), σελ. 167.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἄρραγεῖς εἶναι οἱ δεσμοί.

Τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὰς προσφάτους μεγάλας ἐορτὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ μυριάδες Ἑλλήνων κατέβησαν καὶ πάλιν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς πρὸς ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰς ὡραίας λειτουργικὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπέδειξεν ἐκ νέου πόσον ἀρραγεῖς εἶναι οἱ δεσμοί, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἀπάντησις εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὠρισμένων καλοθελητῶν, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ πείσουν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους, ὅτι δῆθεν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀπώλεσε πλέον τὸ ποιμνίον της. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐμφύτως καὶ ἐξ ἐνστίκτου κατανοεῖ τὴν ζωτικὴν σημασίαν, τὴν ὅποιαν ἔχει διὰ τὴν ζωὴν του ὁ ὀργανικὸς του σύνδεσμος μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πάντοτε ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἡ στοργικὴ πνευ-

ματικὴ μήτηρ καὶ τροφός. Δι' αὐτὸ οὐδεμίαν δύναμις εἶναι δυνατόν νὰ χωρίσῃ τοὺς Ἑλληνας ἀπ' αὐτῆς.

Ἐδικαιώθη.

Ἡ ἐπιφυλακτικὴ στάσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῆς ἄρσεως τοῦ κατ' ἀλλήλων ἀναθέματος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐδικαιώθη καὶ ἐξ ὅσων ἐδήλωσε σχετικῶς ὁ κύριος φορεὸς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Σεβ. Μητροπολίτης Λενινγκράντ καὶ Λαντόγκας κ. Νικόδημος.

Οὗτος ἐδήλωσε σαφῶς, ὅτι ἡ πράξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔχει ὅλως τοπικὸν χαρακτῆρα καὶ στερεῖται πανορθόδοξου κύρους, ἐφ' ὅσον ἐγένετο ἄνευ συγκαταθέσεως καὶ κοινῆς ἐνεργείας τῶν ἐπιμέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡ κοινὴ αὕτη ἐνέρ-

Κύριον ἔκδημήσαντος Γαβριήλ, τοῦ Σιφνίου³³⁰. Τῷ ἔτει 1832 ἐξορισθέντος τοῦ Παΐσιου Χειμάρως, προσήρτησε τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην τῇ Μητροπόλει αὐτοῦ, ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει τῆς Μ. Ἐκκλησίας³³¹. Εἰς τὸν τοῦ Δελβίνου κώδικα ἀναγράφεται: «Κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον βλέποντας τὴν ἐπαρχίαν μας χωρὶς ἀρχιερέα ὁ καλὸς Ἰωακείμ (Δρυϊνουπόλεως) καὶ τοὺς ἐπαρχιώτας της εἰς μεγάλην διχόνοιαν εὔρε καιρὸν κατάλληλον εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του. Αὐτὸς εἶχε μεγάλην φιλίαν μετὰ τὸν Ἰωαννίνων καὶ μετὰ τὴν τέχνην του ἔφερε τὸν Ἰωαννίνων νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἐπαρχίαν Χειμάρως ἐνωμένην καὶ μετὰ τὴν ἰδικὴν του καὶ νὰ εἶναι ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρχιερεὺς τῶν δύο ἐπαρχιῶν, καὶ ἔγινεν αὕτη ἡ διεστραμμένη καὶ παράνομος ἔνωσις κατὰ τὸν καλογηρικὸν πόθον ἀπὸ τὴν ἀναξιοτήτα τῶν Χριστιανῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπαρχίας ἐνώσεως αὐτῆν

ὁ καλὸς Δρυϊνουπόλεως διὰ τὰ τέλη του καὶ ἐλθὼν εἰς αὐτὴν εὔρεν εἰς μεγαλοτάτην δυστυχίαν ἕνεκα τῆς διχονοίας τῶν Χριστιανῶν της³³².

Ἐν ἔτει 1835, μηνὶ Ἰουλίῳ, τοῦ ἀπὸ Βιδύντης, ὡς εἶδομεν, ἱεράρχου Ἰωαννίνων «Ἰωακείμ³³³ διὰ τὰς κανονικὰς αὐτοῦ παρεκτροπὰς, κατὰ τὰς ἐμφανισθείσας τῇ Ἐκκλησίᾳ κοινὰς ἀναφορὰς τῶν Χριστιανῶν ... ἐκπτώτου γενομένου»³³⁴ μετετέθη τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει ὁ ἀπὸ Δρυϊνουπόλεως Ἰωακείμ³³⁵, ἦν διεποίμανε, τὸ πρῶτον, μέχρι τῆς 21 Αὐγούστου 1838, ὅτε ἐπαύθη καὶ οὗτος συνεπέα ἀναφορὰς τῶν Ἰωαννιτῶν ἐναντίον καὶ αὐτοῦ τοῦ νέου αὐτῶν ποιμενάρχου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ πράξις, δι' ἧς εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, ἐξελέγη ὁ ἀπὸ Ρεθύμνης Ἰωαννίκιος³³⁶, ἔχει οὕτως·

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

330. Βιτὰ λη Φιλαρέτου (Ἀρχιμ.), Ἡ ἐπισκοπὴ Δρυϊνουπόλεως καὶ ὁ Σιφνίος ἐπίσκοπος αὐτῆς Γαβριήλ, ἐν «Κυκλαδικὰ», τόμ. Α' (1956), σελ. 102, Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 57, Πρωτοψάλτη, Ε., Ἰγνάτιος μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας, ἐν Ἀθήναις 1959, σελ. 49. Ἄπορον πῶς ὁ Θεοφ. Μιλήτου Αἰμιλιανὸς Τσακόπουλος δὲν συμπεριλαμβάνει τὴν τοῦ Ἰωακείμ Κοκκῶδη ἐκλογὴν, ὡς μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, εἰς τοὺς δημοσιευθέντας ἐπισκοπικοὺς καταλόγους αὐτοῦ. Μήπως ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ ἐγένετο ἐγκρίσει τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἰωαννίνοις καὶ δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὸν κώδικα ὑπομνημάτων τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπείου; Ὁ μακαρίτης Ἀλεξούδης ἐσφαλμένως μνημονεύει τὴν ἐν Δρυϊνουπόλει ἀρχιερατείαν τοῦ Ἰωακείμ μετὰ τῶν ἐτῶν 1830—1835 (βλ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 230).

331. Σαβράμη, ἐνθ' ἄνωτ.

332. Αὐτόθι, σελ. 169, ὑποσ. 1. Ὡστε ὁ Δρυϊνουπόλεως ἔλαβεν αὐτὴν καὶ οὐχὶ ὁ Ἰωαννίνων. Τοῦτο δηλοῖ τὸ παρατεθὲν ἀνωτέρω κείμενον. Ἀπορῶ δὲ πῶς ὁ Σαβράμης, ἐν σελ. μὲν 167 γράφει περὶ ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Δρυϊνουπόλεως, ἐν δὲ σελ. 168—169 ὁμιλεῖ πλέον περὶ συγχωνεύσεως τῆς ἐπαρχίας ταύτης μετὰ τῆς τῶν Ἰωαννίνων.

333. Ἐνθ' ἄνωτ., ὑποσ. 326.

334. Κώδιξ πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπείου ἸΔ', σελ. 252.

335. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., Τσακκοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 86.

336. Ὁ Τσακόπουλος ἐκ λάθους μᾶλλον τυπογραφικῶς γράφει «Ἰωακείμ» ἐν σελ. 171, ἐνῶ ὀρθῶς γράφει ἐν σελ. 175.

γεια ήτο ἀναγκαία τοσούτω μᾶλλον ὅσω τὸ κατὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀνάθεμα τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἶχε ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, κατὰστάντος οὕτως ὀριστικῶς τοῦ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σχίσματος.

Εὐθαρσῆς διακίρυξις.

Χαίρομεν ὅλως ἰδιαίτερος, διότι ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Δημήτριος Δελιβάνης, κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐπισήμου εἰσοδογῆς τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο, διεκίρυσεν εὐθαρσῶς, ὅτι οἱ ἐπιστήμονες ἔχουν ἀνάγκην τῆς βοήθειάς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐκκλησιάζωνται ἀνελλιπῶς, διότι «ἡ θρησκεία δὲν εἶναι ἐν νεκρῶν, ἀλλ' ἐν ζωντανῶν πράγμα, ποὺ πρέπει νὰ κυβερνᾷ τὴν ζωὴν μας».

Ἄν ὅλοι οἱ ἐπιστήμονές μας διεκίρυσαν μετὰ τοιαύτης παρρησίας τὴν προσήλωσίν των εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀσφαλῶς ἡ πνευματικὴ κατάστασις τοῦ τόπου μας θὰ ἦτο πολὺ καλυτέρα τῆς σημερινῆς.

Ἐπιβάλλεται ἀδελφικὴ συνένωσις.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ ἐξάρωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ αὐτὸς Πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἰς τὴν πρὸς τοὺς πρωτοετείς φοιτητὰς προσφώνησίν του συνέστησεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπέχων πολιτικῶν ἐνεργειῶν, ἐκδηλώσεων καὶ ἀνταγωνισμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν των.

Ἀληθῶς προορισμὸς τῶν φοιτητῶν δὲν εἶναι ἡ ἔξωρις τῶν πολιτικῶν παθῶν καὶ ὁ χωρισμὸς αὐτῶν εἰς ἀλληλομισούμενα καὶ ἀλληλοὑποβλεπόμενα πολιτικὰ στρατόπεδα, τοῦθ' ὅπερ ἤρχισε δυστυχῶς νὰ γίνηται προσφάτως εἰς τὰς τάξεις πολλῶν φοιτητῶν, ἀλλ' ἡ ἀδελφικὴ συνένωσις αὐτῶν εἰς τὴν μορφωτικὴν προσπάθειαν. Δι' αὐτὸ ἐρῶς ἡ κειμένη νομοθεσία, ἥτις, ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Πρωτάνεως, ἐθεσπίσθη ὑπὸ δημοκρατικωτάτων κυβερνήσεων, ἀπαγορεύει εἰς τοὺς φοιτητὰς τὴν μεταβολὴν τῶν Πανεπιστημίων καὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν εἰς χώρους πολιτικῶν διαρρέσεων καὶ ἀνταγωνισμῶν. Πάντες οἱ ἀρμόδιοι πρέπει νὰ συνεργασθοῦν ἀρμονικῶς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομοθεσίας ταύτης πρὸς χάριν οὐτῶν τούτων τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ καθ' ὅλου ἔθνικου συμφέροντος.

Ἡ κρίσις τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ.

Λίαν ἐνδιαφέρουσα ὑπῆρξεν ἡ διάλεξις τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς καὶ πρώην Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ.Γ. Ξυνοπούλου ἐν σχέσει πρὸς τὴν κρίσιν τοῦ συγχρόνου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν δημιουργίαν χάσματος μεταξὺ ἐργασίας καὶ ἐργάτου, ὡς καὶ μεταξὺ ἐργοδότη καὶ ἐργάτου, εἰς

τὴν ἀστοφιλίαν, εἰς τὴν μηχανοποιημένην ζωὴν τῆς μοντέρνας μεγαλοπόλεως, εἰς τὴν ὑπερπαραγωγὴν καὶ ἀνεργίαν, εἰς τὴν προετοιμασίαν πολέμων κ.λ.π.

Ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τῆς κρίσεως ταύτης, κατὰ τὸν κ. Ξυνοπούλου, εἶναι ὁ ἐξαγιασμὸς τῆς Τεχνικῆς διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ὁ προσανατολισμὸς ἡμῶν πρὸς τὴν «βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». «Ἄς ἐξαπολύονται τεχνητοὶ δορυφόροι καὶ πύραυλοι εἰς τὸ ἀπειρον Διάστημα. Ἄς ἐπιτευχθῆ κάποτε ἡ ἐπιζουωνία τῆς Γῆς μετὰ τῆς Σελήνης. Ἄς πραγματοποιηθῶσι γενικώτερον διαπλανητικαὶ συγκοινωνίαι.» Ὅλα ταῦτα εἶναι προσωρινὰ καὶ πρόσκαιρα διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἐφήμερα καὶ μάταια, διότι δὲν ἐξασφαλίζουν εἰς τοῦτον τὴν αἰωνιότητα, ἥτις εἶναι ἡ παντοτεινὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία. Τὴν αἰωνιότητα χαρίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ «βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Μετὰ σπουδῆς.

Εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἐν νέον βιβλίον τῆς Ἱστορίας πρὸς χρῆσιν ὑπὸ μαθητῶν Γυμνασίου ἀπεσώθη ἤδη τῆς κυκλοφορίας, προσετέθη καὶ ἐν ἄλλο γεγονός. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ὀρισθεῖσα ἐπιτροπὴ ἔκρινεν, ὅτι καὶ τὸ ἀντιλεγόμενον νέον βιβλίον τῶν Θρησκευτικῶν, ὅπερ διὰ πολλοὺς εἶναι ὅλως ἀπαράδεκτον, βροίθει οὐσιωδῶν καὶ παιδαγωγικῶν σφαλμάτων καὶ ὅτι μόνον ἐπιεικῶς δι' ὀλίγους μῆνας πρέπει νὰ γίνῃ ἀνεκτόν, διὰ νὰ ἀντικατασταθῆ κατὰ τὸ ἐπόμενον σχολικὸν ἔτος ὑπὸ ἄλλου βιβλίου.

Πάντα ταῦτα ἀποκαλύπτουν, ὅτι ἡ συγγραφή τῶν νέων διδακτικῶν βιβλίων ἤρχισε νὰ γίνηται μετὰ σπουδῆς καὶ σπασμοδικῶς. Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν ἡ σπασμοδικότης καὶ ἡ σπουδὴ νὰ θεμελιώσῃ μεγάλας πνευματικὰς προσπάθειας, οἷα εἶναι ἡ προσπάθεια, ἥτις ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας;

Ἐναντίον τῶν φθοροποιῶν ἐπιδράσεων τοῦ κινηματογράφου.

Εἶναι λίαν εὐχάριστον καὶ ἀξιέπαινον, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, διὰ σχετικῆς ἐγκυκλίου ἀποσταλείσης πρὸς τοὺς γενικοὺς ἐπιθεωρητὰς, ἀπηγόρευσε τὴν ὑπὸ τῶν μαθητῶν παρακολούθησιν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐχαρακτηρίσθησαν ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἀκατάλληλοι. Ὡσαύτως ἀπηγορεύθη ἡ παρακολούθησις ταινιῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀνεξαρτήτως ἐὰν πρόκειται δι' ἔργα κατάλληλα ἢ ἀκατάλληλα καὶ ἐὰν ἀκόμη συνοδεύονται ὑπὸ τῶν γονέων των, ἐφ' ὅσον τὰ ἔργα ταῦτα κρίνονται ὑπὸ τῶν καθηγητῶν ὡς ἀκατάλληλα διὰ μαθητὰς.

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ προφυλαχθῆ ἡ νεολαία μας ἐκ τῶν φθοροποιῶν ἐπιδράσεων τοῦ κινηματογράφου, ἡ ἀσυνδοσία τοῦ ὁποίου, ὡς τονίζεται ἐν τῷ κεντρικῷ ἡμῶν ἀρθρῷ, ὑπερέβη τὰ ἔσκαμμένα. Παραλλή-

λως πρὸς τὰ μέτρα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ μέριμναν ὥστε ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ μετέχῃ καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ κρίνῃ μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς καὶ ἀντικειμενικότητος περὶ τοῦ καταλλήλου ἢ ἀκαταλλήλου τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

«Ἄς λείπουν οἱ ἐνθουσιασμοί».

Ὁρθῶς ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς κατακρίνει τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων «καθιστᾷ ἀσθενεστάτην τὴν οὐνιτικὴν δραστηριότητα, ἢ δὲ ρυθμὸς τῶν λοιπῶν διαφορῶν, ὀδηγοῦσα εἰς τὴν Ἐνωσιν, θὰ καταστήσῃ περιττὴν τὴν Οὐνίαν». Ἀντιθέτως! «Ὡς ἀνεπιφυλάκτως δηλοῦν οἱ ἐν Ρώμῃ ἀρχηγοὶ τῆς, νομίζουσι, ὅτι τῶρα ἀκριβῶς ἤγγικεν ἡ ὥρα τῆς ἐπικρατήσεώς της». Ὁθεν ἄς μὴ ἀταπατώμεθα. Ἡ μόνη τιμίαι ἐξάλειψις τῆς Οὐνίας εἶναι ἡ ἐπίσημος κατάργησις τῆς ἐκ μέους τοῦ Πάπα ἢ ἡ αὐτοκατάργησις τῆς. Ἐφ' ὅσον αὐτὸ δὲν γίνεται, ἡ Οὐνία θὰ ἐξακολουθῇ νὰ δρᾷ ὑποῦλως καὶ καταστρεπτικῶς.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν προθέσεων τοῦ Βατικανοῦ ἐναντι τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων, παραπέμπομεν εἰς ὅσα εἰς ἄλλας στήλας τῆς Ἐκκλησίας γράφονται. Ὁρθῶς δὲ ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς ὁμιλεῖ περὶ ὑποκριτικῶν θεατρικῶν καὶ παρατηρεῖ: «Ἄν ὄντως ἦσαν εἰς τὸ ὕψος τῆς χριστιανικῆς ἀποστολῆς τῶν οἱ ἐν Ρώμῃ... ἰθύνοντες, θὰ εἶχον δείξει ἄλλην στάσιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη» καὶ «τὸ Βατικανὸν θὰ εἶχε δεόντως καταγγείλει τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἀπίστον κατὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Κύπρου ἢ τὰς περιπτώσεις χιλιερικῆς γενεοκτονίας τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ εἰς βάρους τῶν Κυπρίων, ποὺ ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεώς των! Ἄς λείπουν λοιπὸν οἱ ἀσκοποὶ θεατρικῶν. Καὶ πρὸ πάντων ἄς λείπουν οἱ ἐνθουσιασμοὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀδελφῶν»!

Μία διαφωτιστικὴ ἔρευνα.

Ἡ ἐξαγγελθεῖσα καὶ ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς Κυριακῆς 9ης Ἰανουαρίου ἐβδομαδιαία ἔρευνα ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐφημερίδος «Ἀνένδοτος», ἡ θέμα ἔχουσα τὸ μέγα καὶ πολὺπλευρὸν ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν φιλονθρωπικὸν τομέα, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν θετικὴν συμβολὴν διὰ τὴν διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἡ ἔρευνα αὕτη ἐμφανίζεται γραφομένη μετ' ὅλων ἀντικειμενικῶν πνεύμα καὶ βασιζομένη εἰς ἀναμφισβήτητα καὶ σοβαρὰ στοιχεῖα. Παρέχει οὕτω εἰς τὰ ἐδρεῖα λαϊκὰ στρώματα μίαν φωτεινὴν καὶ ἀκρως ἐποικοδομητικὴν εἰκόνα διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ὑπὸ τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἱεραρχίας πολῦτιμον ἔργον κοινωνικῆς ἀντιλήψεως· εἰς τὸ ὅποιον, ἐν πολλοῖς, ἀναπληροῖ τὴν Πολιτείαν, πρῶτην ὑπόχρεωσιν εἰς τὸν ἐθνικὸν τοῦτον τομέα.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος συγκινεῖ ἡμᾶς ὅλως ἰδιαιτέρως, διότι ἀποτελεῖ ὅλως αὐθόρμητον ἔκφρασιν τῆς ὑγιοῦς τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα δη-

μοσιογραφίας. Ἐρχεται δὲ νὰ στηρίξῃ καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ τοὺς πιστοὺς εἰς μίαν περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀντικλησιαστικὴ δημοκοπία κατολισθαίνει δυστυχῶς εἰς πᾶσαν ἀνεπίτρεπτον κατὰ τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἱεραρχίας δυσφήμισιν.

Συνιστῶμεν ὅθεν εἰς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἐφημερίους, τὴν παρακολούθησιν τῆς διαφωτιστικῆς ταύτης ἐρεῦνης, ἢ ὅποια, πρὸς τοῖς ἄλλοις, γράφεται εἰς ἐπαγωγὸν ὕφος καὶ γλώσσαν.

Τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα.

Τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἀναμφιβόλως τόσον δξύ, ὅσον εἰς ἄλλας καὶ διή προηγημένας χώρας. Παρὰ ταῦτα ὑπάρχον—καὶ δὲν εἶναι καθόλου ὀλίγαι—730.000 οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι ζῶσιν ὑπὸ ἀπαραδέκτους καὶ ἀθλίαις αὐτόχρημα στεγαστικῶν συνθήκας.

Διὰ τοῦτο χαίρομεν εἰλικρινῶς διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν προσφάτως καλὴν θέλησιν καὶ ἀποφασιστικότητα τοῦ Κράτους, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ ἀποφασιστικώτερον τὸ σπουδαιότατον τοῦτο κοινωνικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μελετηθῇ εἰς βάθος, καὶ νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸ λύσις, μετ' τὴν ἐπιβαλλομένην πληρότητα καὶ σοβαρότητα.

Διότι ἡ στεγαστικὴ πολιτικὴ ἐνεφάνισεν ἕως σήμερον πολλὰ κενὰ καὶ διαλείψεις, εἰς τὸν προγραμματισμὸν τῆς, ἢ δὲ ἐφαρμογῇ τῆς ἰδίως εἰς τὴν ὑπαίθρου ὑπῆρξεν ἔτι ἐλλειπτετέρα. Καὶ εἶναι τοῦτο εἰς ἐκ τῶν οὐσιωδῶν λόγων τῆς ἐρημώσεώς της. Αἱ δικαιολογίαι τῆς καθυστερήσεως καὶ τῆς ἀκηδίας αὐτῆς εἶναι σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἀβάσιμοι, διότι θὰ ἐγίνοντο πολλὰ, ἐὰν ἐφημερίζετο τὸ τόσον ἀποδοτικὸν σύστημα τῆς Κρατικῆς προμηθείας ὑλικῶν καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀγρότου.

Ὁδὲμία θυσία εἶναι μεγάλη, προκειμένου νὰ συγκρατηθῇ εἰς τὰς ἐστίας τὸν ὀ ἀγροτικὸς μας πληθυσμὸς. Τὸ Ἑλληνικὸν χωρίον πρέπει ν' ἀναζωογονηθῇ καὶ ν' ἀναγεννηθῇ καὶ ν' ἀποβῇ εὐχάριστος τόπος διαμονῆς. Μετ' τὸν ἱερόν του ναὸν εἰς περιόπτου θέσιν. Καὶ μετ' τὸ σχολεῖόν του εὐπρεπὲς καὶ ἐκυστικόν. Καὶ πρὸ πάντων μετ' διδασκάλους καὶ ἱερεῖς ἔχοντας βαθεῖαν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς των.

Ἔργον σπουδαιότατον.

Μετ' τὴν αὐτὴν πάντοτε ἐξδοτικὴν καλαισθησίαν καὶ μετ' περιοχόμενα τοῦ αὐτοῦ ὑψηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου πρὸς τοὺς προηγουμένους, ἐκκυκλοφόρησε κανονικῶς καὶ ὁ ἔβδομος τόμος τῆς Ὁρθοδοξικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἔργον μνημειώδους τὸ ὅποιον τιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν.

Ἡ «Ὁρθοδοξικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία», ἐκδιδόμενη μετ' τὰς εὐλογίας καὶ τὴν ἐσπετίαν—διὰ τῶν Μητροπολιτῶν—τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ βασικὸν ἐφόδιον

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἀνακοινωθὲν

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν σημερινὴν Αὐτῆς συνεδρίαν ἠσχολήθη μὲ θέματα τρεχούσης ὑπηρεσιακῆς φύσεως καὶ κυρίως μὲ τὸ θέμα τῆς μηνύσεως κατὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Χρυσόστομου μὲ τὴν ἀνυπόστατον κατηγορίαν «Ἀντιποίησης Ἀρχῆς λειτουργοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας». Ἐπὶ τοῦ θλιβεροῦ τούτου θέματος ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν αὐτῆς πρὸς τὸν ἀδίκως διωκόμενον Ἱεράρχην καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως δισμορτυρηθῆ ἑντόνως καὶ προβῆ εἰς τὰ δέοντα σύντονα διαβήματα παρὰ τῆ Κυβερνήσει ἵνα αὐτῇ ἀποσύρῃ τὴν μήνυσιν, ἥτις ἐξυπηρετεῖ μοναδικῶς τοὺς ἐχθροὺς Ἐθνους καὶ Ἐκκλησίας.

Ἀθῆναι τῆ 11ῃ Ἰανουαρίου 1966

Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1966 ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα. Οὕτω:

Πρὸ ἑστῆ: Τῆ 1ῃ Ἰανουαρίου τῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσης Δοξολογίας ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει, εἰς τὴν ὅποιαν παρέστησαν αἱ Α.Α.Μ.Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασίλισσα Ἄννα-Μαρία, ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως κ. Στεφανόπουλος, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Παπασπύρου, πολλοὶ ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τὸ Διπλωματικὸν Σῶμα καὶ πικνὸν πλῆθος πιστῶν.

— Τῆ 4ῃ Ἰανουαρίου, εἰς τὸν Πύργον Βασιλείσεως τῆς τελετῆς τῆς ὀρκωμοσίας τῶν νέων Προσκόπων ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασίας κ. Ἀλλεμανῆ, τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καὶ πολλῶν προσκεκλημένων.

— Τῆ 6ῃ Ἰανουαρίου τῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσης θείας Λειτουργίας καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ.

— Τῆ 8ῃ Ἰανουαρίου τῆς εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τελετῆς

διὰ τὴν βιβλιοθήκην παντὸς κληρικοῦ, θεολόγου καί, ἐν γένει, πιστοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, μὲ συνεργάτας ἐπιφανεῖς Ἱεράρχας, κληρικούς καὶ ἀκαδημαϊκούς διδασκάλους τῆς ἱερᾶς Ἐπιστήμης, ἀποθησαυρίζονται αἱ ἀλήθειαι καὶ αἱ γραμμαὶ τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ παρέχεται πᾶσα θεμελιώδης γνώσις ἀφορώσα εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ συγχρόνως μία ἐπιβλητικὴ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Ὡς γνωστόν, ἡ «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια» ἐκδίδεται ἀνελλιπῶς μὲ ρυθμὸν ἐνὸς τόμου ἀνὰ ἐξάμηνον, καὶ ἡ ὅλη ὄλη τῆς θὰ περιληφθῆ συνολικῶς εἰς δώδεκα τόμους.

τοῦ κοψίματος τῆς πίττας, ὁμιλήσας καταλλήλως πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ἐν λόγῳ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄργανισμοῦ.

Ἐχοροστάτησε: Τῆ 2ῃ Ἰανουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν. — Τῆ 9ῃ Ἰανουαρίου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τελεσθεῖσαν θείαν Λειτουργίαν.

Ἐπεσκεφθη: Τῆ 7ῃ Ἰανουαρίου εἰς τὴν ἐν Νέῳ Ἰωνίᾳ οἰκίαν τοῦ τὸν ἀσθενούντα Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτην Πατάρων κ. Μελέτιου.

Μετέβη: Τῆ 1ῃ Ἰανουαρίου, συνοδευόμενος ὑπὸ Σεβασμ. Συνοδικῶν Συνέδρων, εἰς τὰ Ἀνάκτορα Ἀθηνῶν καὶ διεβίβασεν εἰς τὰς Α.Α.Μ.Μ. τοὺς Βασιλεῖς τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει.

Ἐδέχθη: Τῆ 3ῃ Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Παντελεήμονα, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μυρίνης κ. Χρυσόστομον, τὸν ἐν Καβάλα Γυμνασιάρχην κ. Λαλένην, τὸν Γυμνασιάρχην κ. Παπαδόπουλον, τὸν Γραμματέα τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς κ. Ζαφειρόπουλον, τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐξωραϊστικοῦ Συλλόγου Χολαργοῦ κ. Γάσπαρην καὶ πλείστους ἱερεῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι ὑπέβαλον τὰς εὐχὰς τῶν ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει.

— Τῆ 4ῃ Ἰανουαρίου τὸν Διευθυντὴν τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανσοφ. ἀρχιμ. Βούλτσον μετὰ τῶν ἐν τῷ Οἰκοτροφείῳ διαιτωμένων φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, οἱ ὅποιοι ἔλαβον τὴν εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει.

— Τῆ 5ῃ Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τὸν Ἀντιπρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Διαμαντόπουλον, τὸν τέως ὑπουργὸν Παιδείας κ. Στράτον, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου κ. Παν. Παναγιωτάκον καὶ τὸν δημοδιδάσκalon κ. Λάζαρην.

— Τῆ 7ῃ Ἰανουαρίου τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μυρίνης κ. Χρυσόστομον, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου κ. Θεοδώρου καὶ τὸν διευθυντὴν Ἐργαστηρίων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Γιανναράν.

— Τῆ 8ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἡλείας κ. Γερμανὸν καὶ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θεόκλητον.

— Τῆ 10ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Κίτρους κ. Βαρνάβαν καὶ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμονα, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Παν. Μπρατσιώτην, τὸν διευθυντὴν Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανσοφ. ἀρχιμ. Χρυσόστομον Βέργην καὶ τὸν κ. Μπέλ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ εἰς ἡλικίαν 83 ἐτῶν ὁ τέως καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ Κ.Α. Σμπορόβσκι. Οὗτος διετέλεσε καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λένινγκραντ ἀπὸ 1921-1946, τῆς δὲ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ ἀπὸ 1946-1958. Ὑπῆρξε λαμπρὸς ἐπιστήμων, ἐξοχος παιδαγωγὸς καὶ εὐσεβέστατος Χριστιανός.

— Τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον εἰς ἡλικίαν 66 ἐτῶν ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας Α.Α. Βόλκωφ.

— Εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ ἐν Μόσχᾳ Μετοχίου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας ἐκάρη μοναχὸς ὁ διάκονος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας Πέτρος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λένινγκραντ κ. Νικοδήμου. Ὁ ἱεροδιάκονος Πέτρος ὑπῆρξε τρῶφιμος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Καθ' ἃ γράφει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλ-

γαρίας κ. Κύριλλος μετέβη τὸ παρελθὸν θέρος εἰς Παρίσιους πρὸς θεραπείαν, ὁπόθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ τῆν 22 Ὀκτωβρίου 1965 καὶ ἀνέλαβε κανονικῶς τὰ ὑψηλὰ καθήκοντά του.

—Ἡ ἐπιτροπὴ πολιτισμοῦ καὶ τέχνης, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, τὸ Σωματεῖον τῶν Βουλγάρων καλλιτεχνῶν καὶ τὸ Σωματεῖον ἀρχιτεκτόνων τῆς Βουλγαρίας προεκήρυξαν διαγωνισμόν διὰ τὴν ἀνέγερσιν μνημείου τοῦ ἁγ. Κλήμεντος Ἀχρίδος εἰς τὴν Σόφειαν. Τὸ μνημεῖον θὰ ἀνεγερθῆ εἰς τὸν κήπον πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου Σόφειας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Ἀγίου Θεοδώρου, 2) «Ἁγία Τριάς» Ἀγρινίου, 3) «Παμ. Ταξιάρχαι» Ἀμβρακιάς, 4) «Ἁγιος Κωνσταντῖνος» Αἰλακίου, 5) «Ἁγιος Κωνσταντῖνος» Βαρεῖας, 6) «Ἁγιος Ἀθανάσιος» Βάρνακα, 7) «Ἁγιος Γεώργιος» Βάτου, 8) «Ἁγιος Νικόλαος» Βουστρίου, 9) «Ἁγιος Γεώργιος» Κάμπου Ἀναλήψεως, 10) «Προφήτης Ἡλίας» Καρύτσης, 11) «Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος» Κοκκινόβρυσης, 12) «Ἁγιος Νικόλαος» Κομποθέλας, 13) «Ἁγιος Κωνσταντῖνος» Κουρτελείκων, 14) «Ζωοδόχος Πηγὴ» Κουτσοχειρίου, 15) «Ἁγιος Δημήτριος» Λαμπιρίου, 16) «Ἁγιος Γεώργιος» Λευκοῦ, 17) «Ἁγιος Δημήτριος» Λιθοβουνίου, 18) «Ἁγιος Κωνσταντῖνος» Μαλατείκων, 19) «Ἐισόδια τῆς Θεοτόκου» Μεγαδένδρου, 20) «Ἁγιος Σπυρίδων» Μπούκας, 21) «Ἁγιος Ἀθανάσιος» Νεοχωρίου, 22) «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Ξηρακιάς, 23) «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Παναγούλας, 24) «Ἁγιος Δημήτριος» Πλαγιάς, 25) Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Πλατανιάς, 26) «Ἁγιος Νικόλαος» Ποταμούλας, 27) «Ἁγία Παρασκευὴ» Προσηλίων, 28) «Ἁγιος Ἀθανάσιος» Πυργίου, 29) «Ἁγιος Βλάσιος» Σκλαβαίων, 30) «Ἁγία Τριάς» Σπαρτιάς, 31) «Ἁγιος Ἀθανάσιος» Στενοῦ καὶ 32) «Ἁγιος Γεώργιος» Κουνίσσης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσῆς προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆς 10 Νοεμβρίου 1965

Ὁ Τοποτηρητῆς

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν: 1) Ἀποστόλου Παύλου Ἀμφιπόλεως, 2) Ἀγίου Γεωργίου Δομήρου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Λευκοθέας, 4) Ἀγίου Ἀθανασίου Μεσορράχης, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Πανοράματος, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Σκοπιᾶς, 7) Ἀ-

γίου Ἀθανασίου Συμβολῆς, 8) Τιμίου Σταυροῦ Σιδ. Σταθμοῦ Ἀγγίστης, 9) Ἀγίου Χαραλάμπους Ἀχλαδιᾶς, 10) Κοιμήσεως Θεοτόκου Περάματος, 11) Ἀγίου Παντελεήμονος Μικρομηλιάς, 12) Ἀγίου Δημητρίου Δέλτα, 13) Ἀγίου Δημητρίου Ὁχυροῦ, 14) Ἀγίου Ἀθανασίου Δραβήσκου, 15) Ἀγίου Γεωργίου Κρυοπηγῆς, 16) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρηνίδος, 17) Ἀγίων Ἀναργύρων Μαυρολόφου, 18) Ἀγίου Ἀθανασίου Μεσολακκιάς, 19) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ν.Πέτρας, 20) Ἁγίας Τριάδος Σφελινοῦ, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσῆς εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῶν ὡς ἄνω κενῶν θέσεων ἐφημερίων.

Ἐν Ν. Ζίχνη τῆς 30-12-65

Ὁ Τοποτηρητῆς

Ἀρχιμ. Κωνσταντῖος Χρόνης

Ἱερὰ Μητρόπολις Πέτρας

Συμφώνως τῷ Νόμῳ 2200/40 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ἄρθρα 46 καὶ 47 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Μέσα-Λασιθίου, Ἐπαρχίας Λασιθίου, νὰ ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσῆς εἰς τὸν Τύπον σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων πιστοποιητικῶν. (ἄρθρον 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40).

Ἐν Νεαπόλει τῆς 4η Ἰανουαρίου 1966

† Ὁ Πέτρας ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 47 καὶ 50 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου τοῦ Ψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσῆς, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῆς 11 Ἰανουαρίου 1966

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προτιθέμενοι νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Γεωργίου ἐνορίας Ν. Μουδανίων, 2) Τιμίου Προδρόμου ἐνορίας Διονυσίου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου ἐνορίας Βάβδου, 4) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐνορίας Ἀγίου Μάμαντος, 5) Προφήτη

Ἡλία ἐνορίας Πετραλώνων καὶ 6) Παμ. Ταξιαρχῶν ἐνορίας Ταξιαρχου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τῆς Πολιτείας ἀπαιτούμενα προσόντα ἕως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ δελτίον «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἀπάσας τὰς διακελευομένας πιστοποιήσεις.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 13-1-66

† Ὁ Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἰωάννου Καρμίρη, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς καὶ τῆς Ἠθικῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός. Τεύχος Π. Ἡ Γ' Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Ρόδου καὶ ἡ Γ' φάσις τῆς Β' Βατικανείου Συνόδου. Ἀθῆναι 1965, σελ. 262.

Γοῦ αὐτοῦ, Αἱ ἀρχαῖαι Ἀντιακαληδόνηοι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ βᾶσις τῆς ἐπανένεωσος αὐτῶν μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία». Ἀθῆναι 1966, σελ. 183.

Παν. Ν. Τρεμπέλα, Περὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, Ἀθῆναι 1965, σελ. 102.

Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ Παππιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ Ἀρχιερατικὴ προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ (Ἰωάν. Κεφ. 17). Χαρακτήρ—Ἰτόμημα. Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 104.

Ἡλία Δ. Μαστρογιαννοπούλου, ἀρχιμανδρίτου, Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐκδόσεις «Ζωῆς». Ἀθῆναι 1965, σελ. 107.

Γεωργίου Χ. Χιονίδη, Ὁ ὅσιος Ἀντώνιος, ὁ νέος ἐκ τῆς μακεδονικῆς Βεροίας βᾶσις ἀνεκδότων βυζαντινῶν ἐγγράφων καὶ λαθρονότων στοιχείων. Βέροια 1965, σελ. 88.

Βιβλίον ψυχοφελέστατον καλούμενον ΛΟΡΑΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, συντεθὲν μὲν πρὶν παρά τινος σοφοῦ ἀνδρός, καλλωπισθὲν δὲ καὶ διορθωθὲν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου ἐν μοναχοῖς Νικοδήμου Ἀγιορείτου. Ἐκδότης Σωτήριος Ν. Σχοινᾶς. Ἐν Βόλῳ 1965, σελ. 198.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ΑΡΤΕΜΙΟΥ τοῦ θαυματουργοῦ, ψαλλομένη τῇ κ' Ὀκτωβρίου. Ἐκδοσις δευτέρα ὑπὸ Σωτηρίου Ν. Σχοινᾶς. Ἐν Βόλῳ 1965, σελ. 25.

Σύντομος Ὁδηγὸς Κατηχητοῦ, ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1965, σελ. 15.

Χρυσοστόμου Μουστάκα, ἀρχιμανδρίτου, Σχολεῖον Χριστοῦ, τόμος Α' Ποιήματα. Ἀθῆναι 1965, σελ. 216.

Στεργίου Ν. Σάκκου, Περὶ Ἀναστασιῶν Σιναΐτων. Ἐναΐσμος ἐπὶ διδακτορικῇ διατριβῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη 1964, σελ. 271.

Νικολάου Α. Ματσούκα, Ὁ χαρακτήρ τῆς ἀθανασίας κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἐλληνιστικῶν μυστηρίων. Ἐναΐσμος ἐπὶ διδακτορικῇ διατριβῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 96.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἰδοῦ διατί.

Ἐόρτια Γράμματα.

Σεβασμ. Μητροπολίτου Παραμυθίας Τίτου, Ἀναίρεσις τῶν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἀπογευματινὴ» δημοσιευθέντων περὶ τῶν γενομένων ἐκλογῶν καὶ μεταθέσεων Μητροπολιτῶν τοῦ Καθηγητοῦ ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη.

Ψήφισμα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Παναγιώτου Τρεμπέλα, Ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Aarhus διασκεψέως.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, ἱεροκέρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ζωὴ καὶ ἔργον τῶν ἐξ Ἠπίρου ὀρμωμένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

Βιβλιογραφία.

ΜΟΝΟΤΥΠΗΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ
Μενάνδρου 4—Ἀθῆναι—Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα